

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO – DOBOJSKI KANTON
JU CENTAR ZA DJECU I ODRASLE OSOBE S POSEBNIM POTREBAMA ZDK

Broj: 01-49-135/19,
Zenica, 09.04.2019.godine

Izvještaj o radu
Javne ustanove Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama
Zeničko – dobojskog kantona
za period januar – decembar 2018.godine

Zenica, april 2019.godine

SADRŽAJ

1. UVOD.....	3
2. ORGANIZACIJA RADA U USTANOVI	4
3. STRUKTURA ZAPOSLENIH U USTANOVI	4
4. KORISNICI USTANOVE.....	5
5. USLUGE USTANOVE	6
6. IZVJEŠTAJ O O RADU POSLOVNIH JEDINICA USTANOVE	8
6.1. Odjeljenje za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju Zenica	8
6.2. Dnevni centar Visoko	10
6.2.1. Odjeljenje Dnevni centar Zenica	16
6.3. Dnevni centar Žepče/Maglaj.....	18
6.4. Dnevni centar Tešanj	22
7. SARADNJA SA DRUGIM USTANOVAMA I STRANIM PARTNERIMA.....	26
8. SARADNJA SA PORODICAMA	28
9. OSTALE DJELATNOSTI- OBLICI RADA	28
10. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ.....	30
11. UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE U USTANOVI	37
12. REZIME	37
13. PRILOZI.....	38

1. UVOD

Javna ustanova Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko- dobojskog kantona osnovana je Odlukom Skupštine Zeničko- dobojskog kantona, broj: 01-5-16268/14 od 18.08.2014. godine („Službene novine Zeničko- dobojskog kantona“, broj: 4/14, od 28.08.2014. godine)- u daljem tekstu: Ustanova.

Ciljevi i zadaci radi kojih je Ustanova osnovana su:

- Rano podsticanje razvoja i rana intervencija za djecu s posebnim potrebama predškolskog uzrasta,
- Odgojno- obrazovni rad sa djecom i odraslim osobama s posebnim potrebama sa područja grada/općina Zeničko-dobojskog kantona, s ciljem izgradnje ličnog identiteta, socijalne integracije, izgradnje kompetencija od životnog značaja, pripreme za život, a prema prilagođenom individualnom planu i programu,
- (Re) rehabilitacija i podsticaj djece i mladih osoba s posebnim potrebama kroz individualne i grupne rehabilitacijske i podsticajne mjere,
- Dnevno zbrinjavanje djece i odraslih osoba s posebnim potrebama,
- Radno osposobljavanje i rehabilitacija odraslih osoba s posebnim potrebama sa područja grada/općina Zeničko-dobojskog kantona,
- Program podrške porodici kroz neposredni savjetodavni i edukacijski stručni rad.

Od osnivanja pa do kraja 2015. godine, Ustanova je pružala usluge kroz Odjeljenje za rani podsticaj razvoja i ranu intervenciju u Zenici, te Kabinet direktora. Ovo znači da je od novembra 2014. godine do kraja iste godine u Ustanovi bilo dvoje uposlenika u administraciji, direktor Ustanove i referent za administrativno- finansijsko poslovanje, sa ugovorom na pola radnog vremena.

Od početka 2015. godine, Ustanova je zapošljavala i stručni tim Odjeljenja za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju Zenica, sačinjen od 6 terapeuta, te jednog vozača-kurira.

Od 01.01.2016. godine u sastav Ustanove je ušla i Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Visoko (u daljem tekstu: Dnevni centar Visoko), sa 12 uposlenika.

Od 01.04.2016. godine Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Tešanj (u daljem tekstu: Dnevni centar Tešanj) pripojen je Ustanovi, sa 4 uposlenika.

Od septembra 2016. godine, formirano je istureno odjeljenje Dnevni centar Zenica koje posluje u sastavu Dnevnog centra Visoko, i ovaj tim u tom periodu broji 2 uposlenika.

Odlukom Skupštine ZDK, broj: 01-35-21090/16, od 23.12.2016. godine, Javnoj ustanovi pripojena je Ustanova Dnevni centar za djecu sa posebnim potrebama Maglaj, te od tada ista djeluje u sastavu Ustanove kao Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Žepče/Maglaj (u daljem tekstu: Dnevni centar Žepče/Maglaj). Sa pripajanjem ove Poslovne jedinice dolazi i 17 uposlenika, od kojih su 3 zamjenska mjesta za uposlenice na trudničkom, odnosno porodiljnom bolovanju, i jedna osoba zbog potrebe izvršavanja poslova održavanja čistoće.

Važniji akti Ustanove su:

- Statut Ustanove, broj 05-1/14 od 14.11.2014. godine,
- Odluka o izmjenama i dopunama Statuta Ustanove, broj 05-1- 2/17 od 03.03.2017. godine,
- Pravilnik o radu Ustanove, broj: 05-2- 1/14 od 14.11.2014. godine,
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o radu Ustanove, broj: 05-2-1-1/15 od 26.11.2015. godine,

- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, broj 01-05-1-1/14 od 14.11.2014. godine,
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ustanove, broj 01-05/3-1-1/15, od 15.10.2015. godine,
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ustanove, broj 01-05-3-1-3/17, od 03.03.2017. godine,
- Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ustanove Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko- dobojskog kantona, broj 05-3-1-1/18 od 04.06.2018. godine
- Poslovnik o radu Upravnog odbora, broj: 04-3/14, od 18.12.2014. godine,
- Poslovnik o radu Nadzornog odbora od 12.05.2016. godine.

Pravilnik o načinu prijema i pružanju usluga Ustanove je u završnoj fazi izrade, a Ustanova koristi principe prijema korisnika u skladu sa dosadašnjom praksom iz Udruženja Humanost, izgrađenom kroz supervizijsku saradnju sa organizacijama i partnerskim ustanovama iz Njemačke.

2. ORGANIZACIJA RADA U USTANOVIMA

U Ustanovi, u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Javne ustanove Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko- dobojskog kantona, predviđene su četiri organizacione jedinice i to:

- Kabinet direktora,
- Odjeljenje za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju za djecu s posebnim potrebama,
- Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama (Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Visoko, Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Tešanj, Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Žepče/Maglaj i dnevno zbrinjavanje osoba s posebnim potrebama na području Grada Zenice,
- Odjeljenje za ekonomske, pravne i opće poslove.

U organogramu Ustanove (Prilog 1) navedena je organizacija rada.

3. STRUKTURA ZAPOSLENIH U USTANOVIMA

Ustanova je početkom 2018. godine imala 53 zaposlene osobe, dok je sa 31. 12. 2018. godine imala ukupno 63 uposlenika, i to: Ured direktora i Odjeljenje za ekonomsko, pravne i opće poslove 10 zaposlenika, Odjeljenje za ranu intervenciju 8 uposlenika, Istureno odjeljenje Dnevni centar Zenica 4 osobe, Dnevni centar Visoko 18 osoba, Dnevni centar Tešanj 5 osoba i Dnevni centar Žepče/Maglaj 18 osoba, s tim da je 5 uposlenica bilo na trudničkom odsustvu, od kojih su 4 dobile zamjenu.

Nova radna mjesta predviđena su sa ciljem uspostavljanja jedinstvenih standarda rada Ustanove, izradu i primjenjivanje Pravilnika o radu sa korisnicima i pružanju usluga, uspostavljanje kvalitete rada i usluga u svim poslovnim jedinicama.

U sklopu programa sufinansiranja prvog zaposlenja osoba sa VSS stručnom spremom bez radnog iskustva u 2018. godini, Ustanova je angažovala 2 pripravnika, dipl. socijalna radnika.

U 2018. godini Ustanova zvanično dobija petogodišnju akreditaciju za organizovanje dugoročnog volontiranja. Tu privilegiju koristi uključivanjem volonterske podrške u radu Ustanove, a na taj način omogućuje sticanje volonterskog iskustva za mlade.

4. KORISNICI USTANOVE

Korisnici usluga Ustanove su osobe oštećenoga vida, oštećenoga sluha, s poremećajima govorno-glasovne komunikacije, s poremećajima u ponašanju, s motoričkim oštećenjima, sa smanjenim intelektualnim sposobnostima, PSA/Poremećaj autističnog spektra, s višestrukim teškoćama u razvoju, te pridružene zdravstvene teškoće, odnosno:

- Djeca predškolskog uzrasta sa jasno izraženom ometenošću ili rizikom od nastajanja ometenosti kojoj roditelji ili drugi ovlašteni staratelji ne mogu pružiti odgovarajući psihički ili fizički podsticaj, zbog čega im je neophodna adekvatna intenzivna terapijska i edukacijsko-rehabilitacijska usluga,
- Djeca školskog uzrasta s posebnim potrebama sa područja Zeničko-dobojskog kantona koja se ne mogu uključiti u redovan obrazovni proces zbog svojih posebnih potreba,
- Djeca koja pohađaju redovni obrazovni proces, a imaju potrebe za uslugama Ustanove, shodno kadrovskim, materijalnim i tehničkim mogućnostima (usluge individualnog rada),
- Odrasle osobe s posebnim potrebama sa korištenjem usluga osposobljavanja i socijalizacije.

Ustanova je u 2018. godini pružila usluge za 26 djece koja pohađaju redovan obrazovni sistem, a trebaju i dodatnu podršku kroz individualne tretmane logopeda, fizioterapeuta i edukatora-reabilitatora ili određeni broj dana provode u grupnom edukacijsko-rehabilitacijskom radu.

S obzirom na velike potrebe za uslugama Ustanove prave se liste čekanja na osnovu kojih se korisnici shodno slobodnom kapacitetu uključuju.

Broj potencijalnih korisnika, sa liste čekanja u Odjeljenju za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju djece sa posebnim potrebama je 75, a dok je taj broj u Dnevnim centrima nešto manji, 52 djece i mladih uglavnom za usluge terapeuta.

Prema podacima Ustanove, u 2018. godini su omogućene usluge za 387 korisnika predškolskog i školskog uzrasta, mladih i odraslih korisnika sa posebnim potrebama.

U narednoj tabeli prikazani su podaci o broju korisnika prema općinama i omogućenim uslugama Odjeljenja za podsticanje ranog razvoja i ranu intervenciju i Dnevnih centara, a pri tome korisnika usluga edukacijsko-rehabilitacijskih grupa djece školskog uzrasta. U tabeli su prikazani korisnici koji su koristili pojedinačne usluge, zbog čega prikaz pokazuje da je jedno dijete koristilo dvije ili više različitih vrsta usluga, a prikazano je kod svih usluga, zbog čega je zbir korisnika 442.

Prema procjeni i potrebama, 55 korisnika koristilo je više od jedne usluge sedmično u Ustanovi.

Tabela 1. – Broj korisnika po općinama i uslugama

RB	Grad/ općine	Korisnici usluga rane intervencija	Dnevni centar			Ukupno DC
			Korisnici školskog uzrasta	Odrasli korisnici	Korisnici Individualnih tretmana	
1	Breza	1	8	4	5	17
2	Olovo	11	/	/	/	/
3	Vareš	2	3	1	8	12
4	Zavidovići	6	10	7	11	28
5	Žepče	15	19	8	28	55
6	Usora	/	/	/	/	/
7	Doboj Jug	2	/	/	/	/
8	Tešanj	11	10	10	/	20
9	Kakanj	12	8	15	4	27
10	Visoko	24	27	8	23	58
11	Zenica	97	/	17	/	17
12	Maglaj	3	3	8	13	24
Ukupno:		184	88	78	92	258

5. USLUGE USTANOVE

U Ustanovi korisnici mogu koristiti usluge:

1. Odjeljenja za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju

Usluge se pružaju kroz individualni i grupni oblik rada (medicinsko- terapeutske usluge, socijalno-pedagoško- psihološke usluge). Usluge se pružaju kroz ambulantni i mobilni oblik rada. Pored direktnih tretmanskih podsticaja i rada sa djecom, terapeuti usko saraduju sa roditeljima usmjeravajući ih na rad kod kuće i pružajući usluge savjetovanja.

2. Dnevnog centra za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama

Usluge se pružaju kroz grupni edukacijsko- rehabilitacijski oblik rada, individualni oblik rada (medicinsko- terapeutske usluge, socijalno- pedagoško- psihološke i savjetodavne usluge), osposobljavanje odraslih, te njegu i zbrinjavanje.

Usluge se pružaju kroz ambulantni, mobilni i patronažni oblik rada.

Usluge koje je Ustanova pružila korisnicima u toku 2018. godine su:

- edukacijsko- (re) habilitacijske, medicinsko-terapeutske i psihološke usluge i ostale potrebne usluge za korisnike Ustanove,
- usluge edukacije- (re) habilitacije za sve korisnike školskog uzrasta koji ne mogu pohađati redovni obrazovni proces shodno raspoloživim kadrovskim i prostornim kapacitetima Ustanove,
- usluge osposobljavanja za korisnike odrasle dobi shodno raspoloživim kadrovskim i prostornim kapacitetima radionica koje djeluju u sklopu Ustanove,
- usluge dnevnog zbrinjavanja korisnika, što uključuje obezbjeđivanje jednog obroka – užine i usluge brige za vrijeme boravka u Ustanovi,

- savjetodavne usluge za sve korisnike Ustanove i njihove porodice
- usluge prevoza.

Sve usluge koje se svakodnevno pružaju u Ustanovi su besplatne za korisnike i njihove porodice.

Stručni rad zasniva se na Okvirnom planu i programu rada te planiranju rada na godišnjem nivou. Planiranje rada u Dnevnim centrima pri Odjeljenjima u radu sa djecom školskog uzasta planira se prema školskoj radnoj godini, dok sva ostala odjeljenja planiraju rad prema kalendarsnoj godini. Okvirni plan i program rada u Ustanovi je naslijeđen i preuzet iz Udruženja Humanost kao nosioca pilot projekata Centara, sadašnjih poslovnih jedinica Ustanove.

Plan i program individualnog rada predviđa područja rada različitih grupa. Shodno tome terapeut u sklopu individualnih podsticajnih jedinica planira program rada sa korisnikom usluga sa planiranjem koje se bazira na procjeni korisnika i koje je razvoju usmjereno. Cilj je uvijek ostvarivanje korisnika u njegovom punom potencijalu. Programski sadržaji obuhvataju pet područja razvoja: briga o sebi, motorički razvoj, komunikacijski razvoj, istraživanje i učenje i socio- emocionalni razvoj korisnika. Planiranje programa rada je vođeno razvojem skalama uz strogu individualizaciju sadržaja. Planiranje podsticajnih jedinica se definiše kroz IPPU (Individualni porodični plan usluga).

Grupni edukacijsko rehabilitacijski plan i program rad pri odjeljenju u radu sa djecom školskog uzrasta se planira shodno potrebama korisnika, uzrastu i zaključkom stručnog tima. Sadržaj predviđen godišnjim programom rada se strogo individualizira korisniku usluga. Intenzitet, programska područja i broj planiranih podsticajnih jedinica se određuje shodno odluci stručnog tima i voditelja grupe. Voditelj grupe izrađuje godišnji plan i program rada mjesec dana prije početka rada grupe i predlaže stručnom timu.

Ustanova pri pružanju usluga prati standarde rada date u Smjernicama o djelovanju centara za pružanje usluga socijalne skrbi dnevnog zbrinjavanja djece s invaliditetom i djece ometene u razvoju u Federaciji BiH, posebno u smislu infrastrukture i uslova rada.

Ustanova je podržavala rad Prvostepene i Drugostepene stručne komisije za ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanja djece i mladih ometenih u fizičkom ili psihičkom razvoju Zenica stavljajući na raspolaganje prilagođene prostorije za rad. Četiri člana Prvostepena komisije imenovane u julu 2016.godine, uposlenici su Ustanove. Rad Komisije zasnivao se na pregledima djece i omladine prilikom upisa u redovno školovanje, ili prilikom rekategorizacije. Prvostepena komisija je djelovala do kraja jula, 2018. godine, a nakon toga upućen je zahtjev Gradu Zenica i nadležnoj službi, Služba za društvene djelatnosti Grada Zenica, da se imenuje novi saziv ove Komisije, što se do kraja 2018.godine nije realizovalo.

17.08.2018. godine, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ZDK donijelo je Rješenje o obrazovanju Drugostepene stručne komisije za ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanju djece i mladih ometenih u fizičkom ili psihičkom razvoju čiji su zadaci davanje nalaza i mišljenja na osnovu medicinske dokumentacije prikupljene u prvostepenom postupku, djelovanje kao stručni, edukativno-konsultativni organ, te pružanje pomoći prvostepenim stručnim komisijama. U toku 2018. godine, Drugostepena komisija je imala 6 zaprimljenih i obrađenih predmeta.

6. IZVJEŠTAJ O O RADU POSLOVNIH JEDINICA USTANOVE

Od osnivanja pa do kraja 2018.godine, Ustanova je pružala usluge, uz administraciju, kroz rad pet poslovnih jedinica od kojih jedna ima istureno odjeljenje u drugom gradu.

Ustanova raspolaže sa pet prostornih jedinica, namjenski izgrađenih za rad sa djecom i odraslim osobama sa posebnim potrebama i to kako slijedi:

- 600m² - Odjeljenje za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju u Zenici,
- 1084 m²- Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Visoko sa 150 m² prostora za potrebe isturenog odjeljenja u Zenici,
- 900 m²- Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Žepče/Maglaj i 217 m²- Istureno odjeljenje u Maglaju,
- 278,79 m²- Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Tešanj.

Rad Ustanove zasniva se na savremenim stručnim pristupima u radu, koji su aktuelni u svijetu, a prilagođeni su potrebama i karakteristikama područja u kojem se pružaju.

Pored prostornih kapaciteta specijalizovano opremljenih za stručni rad, specijalizovanih vozila za prevoz lica sa invaliditetom, Ustanova raspolaže najvrednijim resursom: stručnim i educiranim kadrom.

6.1. Odjeljenje za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju Zenica

Odjeljenje za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju Zenica (u daljem tekstu: Odjeljenje) pruža usluge ambulantno u Zenici, na adresi Saliha Cakana Mulalića, u prostorijama namjenski opremljenim i mobilno po općinama Kantona u našim dnevnim centrima i drugim dogovorenim prostorima.

Interdisciplinarni tim Odjeljenja čine profesionalci kroz sljedeća područja:

Edukacijsko- (re)habilitacijsko i psihološko područje:

- Diplomirani edukator- rehabilitator,
- Diplomirani defektolog- oligofrenolog,
- Diplomirani psiholog.

Medicinsko- terapeutske usluge:

- Diplomirani fizioterapeut,
- Diplomirani logoped,
- Mr. logopedije.

Po prijemu djeteta u Odjeljenje za ranu intervenciju, a po uputi ljekara, službe za socijalni rad ili odgovarajućih ustanova za predškolski odgoj i obrazovanje, dijete prolazi kroz ulaznu dijagnostiku koju čini tim stručnjaka iz edukacijsko- (re)habilitacijskog, psihološkog i medicinsko- terapeutskog područja. Stručni tim definiše ciljeve rada i ključnog terapeuta za dijete i porodicu. Terapeut u daljem

toku definiše i individualni porodični plan usluga i individualni edukacijski plan usluga. Kontinuiranim transdisciplinarnim savjetovanjem sa članovima tima, dijete i porodica bivaju pod nadzorom svakog člana tima.

Stručni tim Odjeljenja za rani podsticaj razvoja i rane intervencije čine diplomirani defektolog-oligofrenolog, dva diplomirana edukatora- rehabilitatora, diplomirani psiholog, tri diplomirana logopeda, od kojih je jedan magistar struke, te diplomirani fizioterapeut.

Pored ovih usluga, terapeuti u Ustanovi svakodnevno stoje na raspolaganju roditeljima i starateljima za konsultacije. Konsultacije se obavljaju pri svakom tretmanu, odnosno na kraju tretmana kada terapeut izvijesti roditelja/staratelja o odrađenom tretmanu i napretku korisnika, kao i roditeljski sastanci koji se organizuju svaka tri mjeseca na kojima se sa roditeljima razgovara o načinu rada, smjernicama za dalji rad sa korisnicima i slično.

U periodu januar- decembar 2018. godine Odjeljenje je imalo 184 korisnika. U prosjeku oko 128 djece mjesečno je primalo usluge individualnih ili grupnih podsticaja pri našem Odjeljenju.

U izvještajnom periodu relizirano je 1296 logopedskih podsticajnih jedinica; 562,5 podsticaja fizioterapeuta; 1280,5 podsticaja edukatora- rehabilitatora i diplomiranog oligofrenologa; 509,5 podsticaja psihologa, 80 podsticaja procjena, 28 savjetodavnih razgovora, 175 podsticaja ulazne dijagnostike, 56 podsticaja edukacije uposlenika, 599 podsticajnih jedinica u ostalim aktivnostima (priprema i obilježavanje bitnih datuma, te ostale aktivnosti). Ukupno je relizirano 4.587 podsticaja. Na prvom pregledu- ulaznoj dijagnostici bilo je 85 djece. Rad je realizovan ambulantno u Zenici, te mobilno na sljedećim lokacijama:

- JU Dom porodica Zenica (2 terapeuta; defektolog – oligofrenolog i fizioterapeut),
- DC Visoko (3 terapeuta- edukator- rehabilitator, logoped i fizioterapeut),
- Dom zdravlja Visoko (psiholog i logoped- audiolog),
- DC Maglaj/ Žepče (1 terapeut defektolog- oligofrenolog),
- JU Gradski vrtić Zavidovići (1 terapeut, defektolog- oligofrenolog),
- JU Centar za socijalni rad Olovo (2 terapeuta – logoped i psiholog),
- DC Tešanj (3 terapeuta logoped, edukator- rehabilitator i fizioterapeut).

Prilikom kućnih posjeta dva terapeuta su išla u obilazak porodica, defektolog- oligofrenolog i logoped.

Mobilni tim Odjeljenja čine uposlenici Odjeljenja, koji u skladu sa potrebama i raspoloživim ljudskim kapacitetima odlaze na teren i pružaju usluge korisnicima koji nisu u mogućnosti dolaziti na tretmane ambulantno. Nemogućnost dolazaka varira od zdravstvenog stanja djeteta do socijalnih i materijalnih problema porodice iz koje dijete/korisnik dolazi.

Tabela 2: Broj korisnika Odjeljenja prema gradu/općinama

Tešanj	Maglaj	Žepče	Zavidovići	Zenica	Kakanj	Visoko	Breza	Olovo	Vareš	Usora	Doboj Jug
11	3	15	6	97	12	24	1	11	2	/	2

Korisnici sa područja općina Doboj Jug, Usora i Tešanj su primali usluge Rane intervencije pri Dnevnom centru Tešanj.

Odjeljenje u 2019. godini ima potrebu širenja usluge povećanja broja zaposlenog stručnog kadra zbog broja korisnika na listama čekanja koji se povećava, a usljed činjenice o važnosti intervencije i rada u što ranijem periodu života djeteta.

6.2. Dnevni centar Visoko

Dnevni centar Visoko nalazi se 10 km od Općine Visoko na adresi Dobrinje bb. Ovaj Centar namjenski je napravljen i opremljen za potrebe osoba s posebnim potrebama i pruža usluge korisnicima sa područja općina Visoko, Kakanj, Breza i Vareš. U sklopu Dnevnog centra nalazi se dvorište u čijem sastavu su dječije igralište i plastcnik, koji služe za redovne tretmane sa korisnicima. Ukupan broj korisnika u 2018. godini je 80. Dnevni centar Visoko vrši prevoz korisnika sa svoja dva vozila prilagođena za osobe s invaliditetom (broj sjedišta 8+1).

Dnevni centar je u 2018. godini imao 19 uposlenika uključujući dvije uposlenice koje su koristile porodiljsko odsustvo, od čega 12 stručnog i pomoćnog osoblja, te 7 tehničkog osoblja. U radu centra volontersku podršku je pružalo ukupno 6 lica.

Grupni rad s djecom školskog uzrasta realizovan je u periodu od januar- juni, te septembar-decembar 2018. godine.

U periodu januar- juni 2018. godine Centar je pružao usluge za 39 korisnika i to kroz Niži nivo: 15 korisnika, Srednji nivo: 11 korisnika, Viši nivo: 13 korisnika. U periodu septembar-decembar 2018. godine Centar je pružao usluge za 37 korisnika i to kroz; Niži nivo 1: 9 korisnika, Niži nivo 2: 8 korisnika, Srednji nivo: 11 korisnika, Viši nivo: 9 korisnika.

Period januara, te juli – august je vrijeme odmora odnosno raspusta korisnika. Značajno je istaći da je radna 2018./2019. godina započela sa dvije novoformirane grupe u radu s korisnicima. Formirana je druga grupa korisnika Nižeg nivoa zbog velikog broja djece koji su tog pripadajućeg uzrasta, što omogućava adekvatan broj dolazaka korisnika i grupe sedmično i značajno unapređuje stručni rad u obje grupe.

Formirana je grupa radnog naziva Grupa za zbrinjavanje koju čine korisnici koji su hronološkom dobi prerasli grupu Viši nivo, odnosno korisnici koji zbog svojih specifičnih sposobnosti i potreba trenutno ne mogu postati korisnici usluga radnog osposobljavanja pri Odjeljenju u radu sa odraslim korisnicima sa posebnim potrebama. Grupa broji 5 korisnika do januara 2019. godine kada će članovi grupe postati još dva korisnika. Ističe se da je ovo jedinstvena praksa u Ustanovi u dosadašnjem radu zbog jasne tendencije rasta korisnika i jasne potrebe prilagođavanja brojnosti i načina pružanja usluga u radu s korisnicima. a što takođe jasno opravdava kontinuiranu potrebu kadrovskog, prostornog i materijalno – tehničkog jačanja Ustanove.

U prvoj polovini 2018. godine planirano je 90 dana /450 sati, a realizovano 96 dana /480 sati, dok je u drugoj polovini planirano 84 dana /420 sati (grupa za zbrinjavanje 34 dana /170 sati), a realizovano je 83 dana /415 sati (grupa za zbrinjavanje 34 dana /170 sati), odnosno u 2018. godini planirano je ukupno 174 dana /870 sati, a održano je 179 dana /895 sati, koji su realizovani kroz edukativne aktivnosti u Dnevnom centru Visoko i kroz planirane vannastavne aktivnosti. U toku radne godine korisnici koriste zimski raspust, u skladu sa Planom rada.

Ukupan broj izostanaka od januara do juna 2018. godine iznosi 474, od septembra do decembra 2018. godine iznosi 376, ukupno 850 izostanaka. Razlozi izostanaka su uglavnom: jedan korisnik je prestao prisustvovati grupnom radu krajem prošle i početkom nove radne godine, odlazak korisnika na rehabilitacije, operativne zahvate i oporavke, zdravstvene teškoće, vremenske neprilike i nemogućnosti prevoza i druge objektivne prepreke dolasku u Centar.

Za vrijeme raspusta za korisnike, uposlenici koriste godišnji odmor. Po povratku s godišnjih odmora, a za vrijeme raspusta korisnika, vrše se administrativni poslove i stručna dokumentacija, kućne posjete, administrativna i materijalno– tehnička priprema za početak rada s korisnicima, edukacije i profesionalno usavršavanje uposlenika, edukacije roditelja, posjete srodnim ustanovama, rad u radnim grupama, izrada didaktičkog materijala i tehničko unaprijeđenje Centra, te zadaci po nalogu menadžmenta.

Plan i program rada se izrađuje na bazi Okvirnog plana i programa rada koji se unapređivao godinama kroz rad sa nekoliko radnih grupa. Taj plan osnova je za izradu Godišnjeg plana i programa, mjesečnih planova i dnevnih priprema koje izrađuju uposlenici koji su uključeni u direktni rad sa korisnicima.

Edukacijsko– rehabilitacijske aktivnosti su provođene prema godišnjem planu i programu koji je prije početka godine napisan i pripremljen tako da bude prilagođen samim korisnicima, njihovim sposobnostima, potrebama, interesima te je kao takav znatno više i realizovan u odnosu na prethodne godine i time je dokazana opravdanost revidiranja i unapređivanja planova i programa rada sa korisnicima.

Prema procjenama voditelja grupa najveći procenat realizacije aktivnosti je u područjima Briga o sebi i samozbrinjavanje, Kreativno stvaralaštvo i igra, Komunikacija i jezik, Domaćinstvo, Sport, a zatim slijede područja u kojima su aktivnosti većim dijelom uspješno realizovane kao što su Upoznavanje okoline i socijalizacija, Perceptivno- kognitivni razvoj i Radni odgoj.

Prije početka drugog polugodišta došlo je do upošljavanja zamjena za uposlenike koje su na odsustvu, te je grupa Niži nivo dobila voditelja grupe, a grupa Viši nivo dobila stalnog asistenta, te smo dobili i jednog volontera kao ispomoć u radu s djecom i u obavezama pratnje u prevozu. Time su sve tri grupe dobile voditelje i asistente u grupama.

Kroz individualne tretmane pružale su se usluge logopeda i fizioterapeuta. Zbog nedostatka kadra, terapeuti su često radili poslove asistiranja u grupnom obliku rada kao primarnom, čime se umanjivao tretmanski individualni terapeutski rad. Obavljani su savjetodavni razgovori sa roditeljima, patronažne posjete kući te edukacija roditelja. Od polovine marta do septembra logoped pruža usluge tri puta sedmično.

Rad sa odraslim korisnicima realizovan je u sklopu Odjeljenja za rad sa odraslim korisnicima sa posebnim potrebama sa tri radna instruktora i sociopedagoškim saradnikom, a u sklopu radioničkih područja: Obrada i prerada drveta: 8 korisnika, Održavanje vrta i dvorišta: 8 korisnika (Održavanje vrta i dvorišta i Obrada i prerada drveta aktivnosti izvode zajedno), Obrada i prerada tekstila: 10 korisnika, Radionica Domaćinstva: 10 korisnika, Grupa za zbrinjavanje i njegu: 5 korisnika.

Usluge je koristilo 33 odrasla korisnika sa područja sve četiri općine.

Korisnicima su pored radne obuke pružane usluge individualne podrške s ciljem usvajanja i unapređenja životnih vještina i nošenja sa svakodnevnim poteškoćama, te bogaćenja svakodnevnice pojedinca. Grupa za zbrinjavanje i njegu provodi aktivnosti pod vodstvom stručne osobe i asistenta u posebnoj prostoriji prilagođenoj njihovim sposobnostima i potrebama.

Prema predviđenom planu i programu rada Odjeljenja, ostvarivana je saradnja sa lokalnom privredom s ciljem unapređenja rada i radne obuke te prepoznavanja potencijala.

Korisnici u Centar dolaze vlastitim prevozom, samostalno javnim prevozom, te organizovanim prevozom kombijem.

Od vannastavnih aktivnosti u prethodnoj godini održano je:

- Obilježavanje Dana osoba sa Down sindromom– obaranje Guinnessovog rekorda u okviru manifestacije „Šarene čarape“ u Zenici za sve korisnike školskog uzrasta,
- Izlet i roštilj Vatrogasni dom Kakanj – u okviru projektnih aktivnosti na projektu „Inkluzivni moj i tvoj muzej“ organizovan izlet za sve korisnike školskog uzrasta,
- Projekat „Inkluzivni moj i tvoj muzej“ sa KSC Kakanj – zajedničke aktivnosti sa djecom iz škola u vidu posjete muzeju, radionica vajarstva i izrade skulptura, kreativnih radionica sa djecom iz škola u našem Centru, izleta, te na kraju izložbom radova u Muzeju u Kaknju;
- Posjeta tržnom centru u okviru realizacije aktivnosti iz plana i programa gdje su se djeca upoznavala sa javnim mjestima, trgovinama i sl.,
- Dani otvorenih vrata– radionice sa roditeljima gdje su roditelji boravili po jedan dan uz svoju djecu u Centru radeći s njima i upoznavajući se s radom,
- Dani otvorenih vrata– radionice sa vršnjacima iz škola gdje su u svakoj grupi boravila djeca iz škola iz Breze, Visokog i Kaknja zajedno s našim korisnicima te zajedno održali planirane aktivnosti u učionicama,
- Dani otvorenih vrata– organizovan dan otvorenih vrata za roditelje i zvanice gdje su imali pripremljene punktove kako bi se upoznali kako je biti osoba s teškoćom u razvoju što je imalo vrlo pozitivan efekat,
- Snimanje filmova u Centru– snimljeno 6 kratkih filmova pri Centru koji prikazuju različite priče, od čega je i jedan igrani film sa našim korisnicima kao glavnim akterima filma, sa završnom manifestacijom Film festival u Kaknju sa izuzetnim odzivom i pozitivni djelovanjem na lokalnu zajednicu, a najviše na korisnike koji su se osjećali ravnopravnim članovima zajednice,
- Posjeta O. Š. Mula Mustafa Bašeskija“ – posjeta Centru i upoznavanje s radom,
- Posjeta i donacija poklona od Aktiva žena „Hidžab“ Visoko,
- Sporske igre Oaze Sarajevo– učešće sa 19 korisnika iz cijele Javne ustanove, u nekoliko programa igara i sa velikim brojem osvojenih medalja
- Izlet i roštilj na lokalitetu Konjičkog kluba „Vilenjak“ Visoko za sve korisnike školskog uzrasta,
- Ekскурzija za sve korisnike i njihove roditelje – posjeta i turistički obilazak grada Travnika,
- Učešće na prodajnom sajmu Halal Fair Sarajevo sa odraslim korisnicima,
- Učešće na prodajnom sajmu Winter Bazar Sarajevo sa odraslim korisnicima,
- Obilježavanje Dana djeteta u Centru sa održanim radionicama sa djecom iz lokalnih škola,
- Treninzi i sportke aktivnosti sa Juventus Akademijom Sarajevo sa 15 korisnika,
- Centralna manifestacija novogodišnja zabava i podjela paketića za sve korisnike Zenica,
- Manifestacija i podjela paketića za sve korisnike u organizaciji Općine Kakanj i KSC Kakanj,
- Zabava povodom kraja kalendarske godine za sve odrasle korisnike,
- Redovne sportske, edukativne, kreativne inkluzivne radionice u saradnji s lokalnom zajednicom, međusobne posjete i obilasci i druge aktivnosti u saradnji sa organizacijama i pojedincima.

Ostvarena je dobra saradnja sa lokalnom zajednicom, uspostavljeni su redovni kontakti s vršnjacima kroz posjete i zajedničke radionice, najviše kroz projekat „Inkluzivni moj i tvoj muzej“. Saradnja sa roditeljima je nastavljena u 2018. godini, održavani su redovni razgovori kao i planirani roditeljski sastanci, posebno kroz Dane otvorenih vrata kada su roditelji imali priliku da provedu dan u Centru zajedno sa djecom i da rade s njima zajedno.

Posebno značajno dešavanje u Centru je Dan otvorenih vrata osmišljen u vidu filmskog festivala, gdje su djeca bili akteri ukupno 6 filmova snimljenih pri samom dnevnom centru, a koji su prikazani na završnoj manifestaciji koja je označena kao prvi Film festival za djecu s posebnim potrebama.

Materijalno- tehnička i didaktička opremljenost je bila na zadovoljavajućem nivou, uveliko su tome doprinijele i donacije Centru, te svakodnevni lični angažman uposlenika u izradi didaktičkih i drugih materijala.

Prije početka rada s korisnicima školskog uzrasta usljed ukazane potrebe grupnog rada formirana je nova učionica u prostoru koji se koristio kao igraonica. Učionica je djelimično opremljena već postojećim materijalima i angažmanom uposlenika Centra i direktorice Ustanove.

U oktobru mjesecu usljed ukazane potrebe formirana je učionica radni prostor s Grupom za zbrinjavanje pri Odjeljenju rada s odraslim korisnicima.

Značajna za Centar je nabavka komunikatora za osobe s teškoćama komunikacije koji će uz adekvatnu stručnu podršku postati izuzetno koristan alat za unaprijeđenje komunikacijskih sposobnosti kod pojedinih korisnika.

U 2018. godini Dnevni centar Visoko nije imao zaposlenog terapeuta, edukatora– rehabilitatora na tim poslovima. Zaposleni edukator- rehabilitator bio je angažovan kao voditelj grupe i koordinator Odjeljenja za rad sa djecom školskog uzrasta, zbog čega u ovom Centru nisu pružane usluge ovih individualnih tretmana. Planiranim organizacijskim izmjenama usluge individualnog tretmana edukatora– rehabilitatora će se pružati početkom rada s korisnicima u januaru 2019. godine.

Tabela 3: Godišnji izvještaj logopedskog rada

VRSTA RADA	PLANIRANI	OSTVARENI
Individualni podsticaj	527	493
Savjetodavni rad	18	18
Ulazna dijagnostika	6	6

Logoped u mjesecu julu i augustu bio raspoređen na poslove logopeda u Centru za rano podsticanje razvoja i rano intervenciju u Zenici, te jedan dan obavlja mobilni rad u Varešu. Od septembra do kraja decembra logoped je raspoređen na poslove asistenta u grupi Niži nivo jedan dan sedmično. S obzirom na potrebe reorganizacije rada terapeuta i usmjerenje na dodatne zadatke, predviđeni plan rada nije ostvaren u potpunosti, ali i razlozi za manji broj ostvarenih tretmana su bolesti i izostanci korisnika.

Tabela 4: Godišnji izvještaj fizioterapeutskog rada

VRSTA RADA	PLANIRANI	OSTVARENI
Individualni podsticaj	740	584
Grupni rad	67	63
Savjetodavni rad	21	21
Ulazna dijagnostika	6	6

Fizioterapeut Centra, pored redovnog individualnog rada, vodi grupne aktivnosti u okviru područja Kretanje i sport jednom sedmično u trajanju od dva sata sa svim grupama školskog uzrasta, te vodi sve druge redovne i vannastavne aktivnosti vezane za sportske aktivnosti. Fizioterapeut radi i na

unaprijeđenju rada u okviru sportskih i motoričkih aktivnosti i u drugim centrima u saradnji sa ostalim fizioterapeutima. Od septembra do 31. decembra fizioterapeut angažovan kao asistent u grupi Niži nivo jedan dan sedmično. Broj planiranih tretmanskih jedinica nije ostvaren prema predviđenom planu zbog bolesti i izostanaka korisnika, te organizovanja drugog oblika rada, zamjene uposlenika u odsustvu i sl.

Tabela 5: Dnevni centar Visoko – broj korisnika po općinama u 2018. godini

MJESEC	BROJ KORISNIKA PO OPĆINAMA				
	VISOKO	KAKANJ	BREZA	VAREŠ	UKUPNO
1	31	23	8	10	72
2	32	23	8	10	73
3	32	23	8	10	73
4	32	23	8	10	73
5	32	23	8	10	73
6	32	23	8	10	73
7	32	23	8	10	73
8	32	23	8	10	73
9	36	22	8	11	77
10	36	22	8	11	77
11	35	23	8	11	77
12	35	24	8	10	77

Tabela 6: Broj korisnika Odjeljenja u radu sa djecom školskog uzrasta u 2018. godini

MJESEC	BROJ KORISNIKA PO GRUPAMA			
	NIŽI NIVO	SREDNJI NIVO	VIŠI NIVO	
1	14	11	13	
2	15	11	13	
3	15	11	13	
4	15	11	13	
5	15	11	13	
6	15	11	13	
7	15	11	13	
8	15	11	13	
9	9	8	11	9
10	9	8	11	9
11	9	8	11	9
12	9	8	11	9

Tabela 7: Broj korisnika Odjeljenja u radu sa odraslim korisnima u 2018. godini

MJESEC	BROJ KORISNIKA PO GRUPAMA		
	Odjeljenje u radu sa odraslim (ukupan broj korisnika odjeljenja)	Radne grupe	Grupa za zbrinjavanje i njegu
1	27	27	
2	27	27	
3	27	27	
4	27	27	
5	27	27	
6	27	27	
7	27	27	
8	27	27	
9	28	28	5 (na čekanju)
10	33	28	5
11	33	28	5
12	33	28	5

Tabela 8: Broj korisnika individualnog oblika rada

MJESEC	BROJ KORISNIKA PO USLUGAMA		
	Logoped	Fizioterapeut	Edukator – rehabilitator
1	5	2	/
2	5	2	/
3	5	2	/
4	5	2	/
5	5	2	/
6	5	2	/
7	5	2	/
8	5	2	/
9	5	2	/
10	6	1	/
11	6	1	/
12	6	1	/

S obzirom na povećanje broja korisnika i stalnu tendenciju rasta, formiranja novih grupa i jedinstvene organizacije rada za 2019. godinu Ustanova ima za cilj upošljavanje potrebnog kadra kako bi se ispunili uslovi za stručan i kvalitetan rad sa korisnicima. Pored redovnih planiraju se projektne

aktivnosti kroz nabavku didaktičkog materijala, unapređenja sportskih aktivnosti i opremanja prostorija za rad.

6.2.1. Odjeljenje Dnevni centar Zenica

Istureno Odjeljenje Dnevnog centra Visoko u Zenici realizuje rad koristeći prostorije JU „Dom porodica“ Zenica sa prostorom na cca 100 m² koji nisu u potpunosti uslovni za rad i tu namjenu, ali su u 2018. godini znatno prilagođeni potrebama rada. U ovom Centru pružaju se usluge odraslim korisnicima sa područja grada Zenica.

Istureno odjeljenje je u 2018. godini imalo 3 uposlenika, te 1 uposlenika angažovanog preko Fonda za profesionalnu rehabilitaciju. U radu odjeljenja u 2018. godini uključena su dva uposlenika iz kabineta Direktora tehničkog osoblja, vozač i spremačica sa određenim brojem radnih sati. Volontersku podršku u radu je pružalo dvoje mladih ljudi.

U sklopu ovog odjeljenja pružile su se usluge 17 odraslih korisnika sa posebnim potrebama sa područja grada Zenice.

Rad sa odraslim korisnicima realizovan je sa 2 radna instruktora i edukatorom– rehabilitatorom, te asistentom u radu, a sve u sklopu grupe za zbrinjavanje i njegu, te grupe za radno osposobljavanje kroz područja; Obrada i prerada drveta 6 korisnika, Obrada i prerada tekstila 5 korisnika, Radionica Domaćinstva 6 korisnika, te Održavanje vrta i dvorišta 6 korisnika (isti korisnici iz radionice za obradu i preradu drveta).

Korisnicima su pored radnog osposobljavanja pružane usluge individualne podrške s ciljem usvajanja i unapređenja životnih vještina i nošenja sa svakodnevnim poteškoćama, te bogaćenja svakodnevnice pojedinca.

Korisnici u Centar dolaze samostalno i organizovanim prevozom Ustanove. Za prevoz naših korisnika u Dnevnom Centru Zenica dobili smo kombi od našeg partnera Kerstin Heim iz Marburga uz obezbijedenje dodatnih sredstava iz budžeta Ustanove za plaćanje uvoznih dadžbina. Neki od razloga nemogućnosti realizacije pojedinih sadržaja uglavnom su:

- Infrastruktura samog Centra
- Deficit stručnog osoblja
- Nedovoljna opremljenost radionica posebnim alatima i mašinama

Ustanova ulaže stalne napore za unapređenje uslova i mogućnosti rada pri ovom Odjeljenju, te su postavljeni veliki planovi za 2019. godinu.

Pored redovnih aktivnosti pri radu ovog Odjeljenja, s ciljem što veće i kvalitetnije socijalizacije i inkluzije ostvarena je:

- Saradnja sa Udruženjem „Zvijezda“ kroz različite zajedničke aktivnosti,
- Saradnja sa firmom ZENKO d. o. o. Zenica kroz koju je dogovorena međusobna podrška u vidu izrade proizvoda iz radionica, a zauzvrat korisnicima je obezbjeđen materijal za dalji rad radionice Obrada i prerada tekstila,
- Saradnja sa BNP Zenica te planiranje naredne aktivnosti Odjeljenja koje bi se mogle premijerno izvoditi u BNP Zenica s obzirom na ranije velike uspjehe naših korisnika na maloj sceni istog,
- 21.03.2018.godine u Gradskoj areni “Husejin Smajlović” povodom Svjetskog dana Down sindroma je upriličena manifestacija obaranje svjetskog rekorda u okviru manifestacije „Šarene čarape“, gdje su korisnici nastupali sa predstavom „Petar Pan“,
- Saradnja sa udruženjem mladih „Priroda i društvo“ na uređenju dvorišta u sklopu zgrade ‘Do–porodica’ sadnjom cvijeća od vrijedne donacije lokalne firme Alba d.o.o., te postavljanja

ukrasnih ograda, uređenja dvorišta i uljepšavanja za aktivnosti koje se mogu spovoditi na otvorenom,

- Proljetni izlet korisnika na jezero Jelen i posjeta Tešanjskoj tvrđavi,
- Dan otvorenih vrata Dnevnog centra za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zenica, uposlenici su zajedno s korisnicima sa nizom prigodnih aktivnosti kojima je obilježena ova sedmica, a čiji je cilj promocija različitosti,
- Druženja; s korisnicima iz vrtića „Montessori Zenica,, kroz radionicu izrade domaćih i šumskih životinja, s učenicima Srednje stručne škole, smjer Tekstilni tehničar kroz radionicu izrade lutaka u narodnoj nošnji, sa korisnicima JU „Dom– porodica“ Zenica, kroz radionicu izrade nakita i decoupage tehnika,
- Radionica za roditelje i djecu s ciljem edukacije i međusobnog upoznavanja pri radu u Centru,
- Prisustvo na utakmici BiH – Crna Gora na Bilino polje, Zenica,
- Učešće u okupljanju „Šetnja za Srebrenicu,
- Centar je bio domaćin posjetama iz Holandije, Vijećnicima Zeničkog gradskog vijeća, gđi Lidiji Pisker, Osservatorio Balcanie Cancaso Transeuropa, Televizijskoj kući- Buena Vista, predstavnicima drugih Centara i Ustanova sličnog tipa i lokalnih Udruženja,
- Učestvovanje na ZEPS – u u cilju promovisanja Ustanove i korisničkih radova,
- Realizacija Projekta Radionica za šivanje i izradu platnenih lutaka u bosanskoj narodnoj nošnji sa Udruženjem „Zvijezda“,
- Učešće u realizaciji projekta povodom obilježavanja Dječije nedjelje,
- Povodom Dana osoba sa invaliditetom u Odjeljenju Zenica korisnici su izveli predstavu „Petar Pan“ mališanima iz obdaništa „Montessori Zenica“.
- Učešće na Božićnom bazaru Njemačke ambasade s ciljem promovisanja Ustanove
- Učešće u projektu „Book connect“ sa Udruženjem „Kreativci“
- Učešće u Međunarodnoj izložbi Bookconnect u Muzeju grada Zenice i izložba radova i fotografija korisnika Centra,
- Učešće sa autorskom predstavom „Petar Pan“ u IX Smotri dramskog stvaralaštva osoba sa poteškoćama u sklopu Internacionalnog festivala edukativnog teatra Zenica 2018.

Tabela 9: Broj korisnika Odjeljenja u radu sa odraslim korisnicima

MJESEC	BROJ KORISNIKA PO USLUGAMA		
	Odjeljenje u radu sa odraslim (ukupan broj pri isturenom odjeljenju)	Radne grupe	Grupa za zbrinjavanje i njegu
1	17	11	6
2	17	11	6
3	17	11	6
4	17	11	6
5	17	11	6
6	17	11	6
7	17	11	6
8	17	11	6
9	17	11	6
10	17	11	6
11	17	11	6
12	17	11	6

Za istureno Odjeljenje u Zenici planira se obezbjeđenje adekvatnijih uslova za rad kroz potrebni prostor, uređenje i organizaciju rada s ciljem unapređenja kvalitete usluge, te eventualnog upošljavanja dodatnog potrebnog kadra.

6.3. Dnevni centar Žepče/Maglaj

Dnevni centar Žepče/ Maglaj realizuje rad na dvije lokacije, Žepče i Maglaj i pruža usluge korisnicima sa područja Žepča, Maglaja i Zavidovića. Rad u Maglaju se realizuje pri Odjeljenju u radu sa odraslim korisnicima, dok je zgrada u Žepču najnovije gradnje u Ustanovi i omogućava uslove za rad sa djecom školskog uzrasta, grupno i individualno, te sa odraslim korisnicima. U sklopu prostora oba centra nalaze se dvorišta sa prostorom za igralište, zemljište za plasteničku i vanplasteničku proizvodnju.

Usluge u Centru tokom 2018. godine pružene su za 72 korisnika školskog uzrasta i odraslim osobama sa posebnim potrebama.

Dnevni centar Žepče/Maglaj vrši prevoz korisnika sa svoja dva vozila prilagođena za osobe s invaliditetom (broj sjedišta 8+1).

U 2018. godini imao promjenljiv broj uposlenika, kalendarska godina je završena sa 14 uposlenih od čega 13 stručnog i pomoćnog osoblja (voditelji grupa, asistenti, terapeuti i radni instruktori, te 1 tehničko lice (vozač). U radu centra volontersku podršku tokom godinc je pružalo 3 lica (2 socijalna pedagoga i 1 socijalni rad u kraćem vremenskom periodu).

Grupni rad s djecom školskog uzrasta realizovan je u periodu od januar- juni, te septembar-decembar, 2018. godine, a pohađalo je ukupno 32 korisnika i to: Niži nivo: 9 korisnika, Srednji nivo: 10 korisnika, Viši nivo: 13 korisnika. Period januara, te juli- august je vrijeme odmora odnosno raspusta korisnika.

U 2018. godini realizovano je 186 dana odnosno 930 sati, koji su realizovani kroz edukativne aktivnosti u Centru i kroz planirane vannastavne aktivnosti.

U toku radne godine korisnici su koristili zimski i ljetni raspust, u skladu sa predviđenim planom rada.

Ukupan broj izostanaka na nivou Centra je 771 i uglavnom su to bolesti, banjska liječenja ili druga opravdani izostanci.

Za vrijeme raspusta korisnika, uposlenici također odlaze na predviđeni godišnji odmor. Nakon povratka uposlenika sa godišnjih odmora vrši se priprema dokumentacije potrebne za rad sa korisnicima, pripremanje prostorija i potrebnog didaktičkog materijala.

Aktivnosti provedene prema godišnjem planu i programu koji je prije početka godine napisan i prilagođen tako da bude mnogo više prilagođen samim korisnicima na čemu je radilo stručno osoblje Ustanove.

Kroz individualne tretmane pružale su se usluge edukatora- rehabilitatora, logopeda i fizioterapeuta. Zbog poteškoća sa manjkom kadra, kako je praksa i u drugim centrima, terapeuti su često radili poslove asistiranja u grupi, kao prioritetnom obliku rada u devnim centrima, čime se umanjivao tretmanski individualni terapijski rad.

Obavljani su savjetodavni razgovori sa roditeljima, patronažne posjete kući te edukacija roditelja.

Rad sa odraslim korisnicima realizovan je u sklopu Odjeljenja za rad sa odraslim korisnicima sa posebnim potrebama sa tri radna instruktora i sociopedagoškim saradnikom, a sve u sklopu četiri radionička područja; Obrada i prerada drveta 8 korisnika, Obrada i prerada tekstila 7 korisnika, Radionica Domaćinstva 8 korisnik, te Održavanje vrta i dvorišta.

Rad na području održavanja Vrta i dvorišta održava se u skladu sa vremenskim uslovima i u kombinaciji sa područjem Obrada i prerada Tekstila i kreativne tehnike (Maglaj) i područjem Obrada i prerada Drveta (Žepče).

Usluge je koristilo 23 odrasla korisnika sa područja sve tri općine.

Korisnicima su pored radne obuke pružane usluge individualne podrške s ciljem usvajanja i unapređenja životnih vještina i nošenja sa svakodnevnim poteškoćama, te bogaćenja svakodnevnice pojedinca.

Ostvarivana je saradnja sa lokalnom privredom s ciljem unapređenja rada i radne obuke te prepoznavanja potencijala, te intenzivnija saradnja sa roditeljima s ciljem pružanja podrške korisnicima i porodici i van Centra.

Korisnici u centar dolaze vlastitim prevozom, samostalno javnim prevozom, te organizovanim prevozom kombijem.

Od vannastavnih aktivnosti u prethodnoj godini održano je:

- Učešće na obaranju Ginisovog rekorda u šarenim čarapama na jednom mjestu, održanom u Zenici povodom Dana osoba sa Down sindromom, 21.03.2018.godine,
- Obilježavanje Međunarodnog dana osoba sa Cerebralnom paralizom nizom aktivnosti u toku radne sedmice u maju,
- Dani otvorenih vrata, koji su organizovani u Centru po prvi put, kroz različite aktivnosti u jednoj radnoj sedmici (saradnja sa roditeljima, lokalnom zajednicom, obrazovnim i odgojnim ustanovama)
- Sudjelovanje na sajmovima sa promocijom proizvoda nastalih u radionicama
- Saradnja sa lokalnim osnovnim i srednjim školama i posjete škola Centru
- Projekat muzikoterapije u saradnji sa lokalnom glazbenom školom sa organizovanim koncertom za javnost pri Domu kulture u Žepču
- Završna manifestacija povodom završetka školske godine sa druženjem korisnika, uposlenika, roditelja i donatora i sponzora rada Centra.

Tabela 10: Godišnji izvještaj edukacijsko- rehabilitacijskog rada

VRSTA RADA	PLANIRANI	OSTVARENI
Individualni podsticaj	260	151
Grupni rad	0	0
Savjetodavni rad	16	16
Ulazna dijagnostika	0	0

Eduikator– rehabilitator ima značajnu ulogu u radu sa korisnicima, posebno zbog toga što je specifično za ovaj Centar da ima veliki broj korisnika sa dijagnozom autizma ili elemenata autizma. Kroz saradnju sa drugim terapeutima, te voditeljima grupa i njihovim asistentima ostvareni su rezultati u radu sa korisnicima.

Tabela 11: Godišnji izvještaj logopedskog rada

VRSTA RADA	PLANIRANI	OSTVARENI
Individualni podsticaj	1077	691
Savjetodavni rad	32	32
Ulazna dijagnostika	0	0

Ovogodišnja poteškoća u radu svih terapeuta, pa i logopeda, je bila potreba za asistiranjem u prevozu korisnika što je umanjivalo vrijeme direktnog rada sa korisnicima na tretmanima.

Tabela 12: Godišnji izvještaj fizioterapeutskog rada

VRSTA RADA	PLANIRANI	OSTVARENI
Individualni podsticaj	481	313
Grupni rad	0	0
Savjetodavni rad	15	15
Ulazna dijagnostika	0	0

Fizioterapeut Centra je do novembra, prema Zakonu o radu, radio na pola radne norme, te se sa povratkom na punu normu skoro udvostručio broj korisnika i povećao broj pruženih usluga.

Tabela 13: Dnevni centar Žepče/Maglaj – broj korisnika centra po općinama

MJESEC	BROJ KORISNIKA PO OPĆINAMA		
	ŽEPČE	ZAVIDOVIĆI	MAGLAJ
1	32	20	14
2	32	19	13
3	32	19	14
4	32	19	14
5	32	19	14
6	32	19	14
7	32	19	14
8	33	19	14
9	38	19	12
10	37	18	11
11	37	19	14
12	37	19	14

Tabela 14: Broj korisnika Odjeljenja u radu sa djecom školskog uzrasta

MJESEC	BROJ KORISNIKA PO GRUPAMA		
	Niži nivo	Srednji nivo	Viši nivo
1	13	8	11
2	11	10	11
3	11	10	11
4	11	10	11
5	11	10	11
6	11	10	11
7	11	10	11
8	11	10	11
9	9	10	13
10	9	10	13
11	9	10	13
12	9	10	13

Tabela 15: Broj korisnika Odjeljenja u radu sa odraslim korisnicima

MJESEC	BROJ KORISNIKA PO GRUPAMA		
	Odjeljenje u radu sa odraslim	Radne grupe	Grupa za zbrinjavanje i njegu
1	21	21	/
2	19	19	/
3	19	19	/
4	19	19	/
5	19	19	/
6	19	19	/
7	23	23	/
8	23	23	/
9	23	23	/
10	23	23	/
11	23	23	/
12	23	23	/

Tabela 16: Broj korisnika individualnog oblika rada

BROJ KORISNIKA PO GRUPAMA			
MJESEC	Logoped	Fizioterapeut	Edukator – rehabilitator
1	28	16	7
2	31	16	7
3	31	16	7
4	31	16	7
5	31	16	7
6	31	17	7
7	31	17	14
8	31	17	7
9	24	11	14
10	24	13	11
11	23	14	13
12	23	15	13

Ustanova planira za Dnevni centar Žepče/Maglaj reorganizaciju rada pri Odjeljenju sa odraslim korisnicima s ciljem unapređenja rada, interne i eksterne edukacije osoblja, te veće uključivanje lokalne zajednice za 2019., intenzivnije saradnje sa roditeljima i unapređenje saradnje sa lokalnom zajednicom i njenim resursima.

6.4. Dnevni centar Tešanj

Dnevni centar Tešanj pruža usluge djeci, mladima i odraslim osobama s posebnim potrebama s područja općina Tešanj, Doboj Jug i Usora. Tokom 2018. godine Ustanova je kroz ovaj Centar pružila usluge za 34 korisnika u izgrađenim i opremljenim prostorijama u vlasništvu Općine Tešanj, odnosno JU Centar za socijalni rad Tešanj. Prostorije Centra su namjenski urađene za potrebe stručnog rada.

Ukupan broj korisnika kojima su pružane usluge u toku 2018. godine je bio 47. Broj korisnika na kraju godine je iznosio 33 i to 13 djece predškolskog uzrasta, 10 djece školskog uzrasta i 10 odraslih korisnika.

Specifičnost rada ove poslovne jedinice jeste da se pružaju usluge ranog podsticaja razvoja i rane intervencije za djecu mlađu od 6 godina u vidu edukacijsko- (re)habilitacijskog rada, logopedskog i fizioterapeutskog tretmana.

Za potrebe prevoza korisnika organizovanim vlastitim prevozom, kupljeno je vozilo iz budžeta Ustanove te donacijama iz lokalne zajednice, čime su usluge prevoza omogućene većem broju korisnika i organizovane su na adekvatniji način.

Ustanova je u ovoj poslovnoj jedinici u 2018. godini imala 5 uposlenika, od toga su 4 uposlenika člana stručnog tima Ustanove i uposlenika na tehničkim poslovima. Tokom 2018. godine dva volonera su pružala podršku u radu Centra.

Grupni rad s djecom školskog uzrasta realizovan je u periodu od januar– juni, te septembar–decembar, 2018.godine, a pohađalo je ukupno 11 korisnika i to: Srednji nivo: 6 korisnika i Viši nivo: 5 korisnika. U 2018. godini nije bilo korisnika uzrasta za Niži nivo. Period januara, te juli – august je vrijeme odmora odnosno raspusta korisnika.

U prvoj polovini 2018.godine realizovano je 175 radnih dana za grupe djece školskog uzrasta i 223 radna dana korisnika radnog osposobljavanja koji su realizovani kroz edukativne aktivnosti u Dnevnom centru i kroz planirane vannastavne aktivnosti.

U toku radne godine korisnici koriste zimski i ljetni raspust, u skladu sa predviđenim planom rada.

Ukupan broj izostanaka korisnika u toku cijele godine je 289 izostanaka, a uglavnom se odnosi na bolesti korisnika i opravdane izostanke.

Za vrijeme raspusta za korisnike, uposlenici odlaze na predviđeni godišnji odmor kako je i praksa u Dnevnim centrima. Nakon povratka uposlenika sa godišnjih odmora vrši se priprema dokumentacije potrebne za rad sa korisnicima, pripremanje prostorija, te didaktičkog materijala.

Aktivnosti provođene prema godišnjem planu i programu koji je prije početka godine napisan i prilagođen tako da bude mnogo više prilagođen samim korisnicima, njihovim sposobnostima i interesima.

Kroz individualne tretmane pružale su se usluge edukatora i rehabilitatora, logopeda i fizioterapeuta kroz ranu intervenciju sa djecom mlađom od 6 godina, kao i kroz usluge prema djeci školskog uzrasta. Zbog poteškoća sa manjkom kadra, terapeuti su često radili poslove asistiranja u grupnom obliku rada, kao prioritetnom, čime se umanjivao tretmanski individualni terapijski rad.

Obavljani su savjetodavni razgovori sa roditeljima, patronažne posjete kući te edukacija roditelja.

Rad sa odraslim korisnicima realizovan je kroz radno osposobljavanje uglavnom u području obrade i prerade drveta.

Usluge je koristilo 10 odraslih korisnika sa područja općine Tešanj.

Korisnici u Centar dolaze vlastitim prevozom i organizovanim prevozom kombijem.

Od vannastavnih aktivnosti u prethodnoj godini organizovano je:

- Sportske aktivnosti (projekat u saradnji sa Sportskim savezom općine Tešanj),
- Učešće, povodom Međunarodnog dana osoba sa Down sindromom, u obaranju Ginisovog rekorda u nošenju šarenih čarapa na jednom mjestu,
- Izleti sa korisnicima i roditeljima u okolini Kaknja,
- Učešće na različitim sajmovima sa promocijom proizvoda nastalih u radionici,
- Saradnja sa lokalnom zajednicom (firme, privredni sektor, organizacije i pojedinci)
- Odlazak sa grupom korisnika na fudbalske utakmice reprezentacije BiH u Zenici,
- Druženje korisnika, roditelja i uposlenika na jedinstvenoj tradicionalnoj novogodišnjoj manifestaciji sa programom zabavnog karaktera i podjele paketića,
- Novogodišnje druženje i podjela paketića za korisnike.

Tabela 17: Godišnji izvještaj edukacijsko- rehabilitacijskog rada

VRSTA RADA	PLANIRANI	OSTVARENI
Individualni podsticaj	432	210
Grupni rad	1095	1006
Savjetodavni rad	0	75
Ulazna dijagnostika	5	5

Rad edukatora- rehabilitatora ovog Centra bio je znatno otežan dodatnim obavezama vođenja kombinovane grupe Srednji/Viši nivo i prevoza zbog čega je manji broj individualnih podsticaja.

Tabela 18: Godišnji izvještaj logopedskog rada

VRSTA RADA	PLANIRANI	OSTVARENI
Individualni podsticaj	720	350
Savjetodavni rad	0	44
Ulazna dijagnostika	2	2

Broj pruženih usluga logopeda je manji od planiranog zbog nepredviđenog odlaska uposlenice na bolovanje, te uključivanja u grupni oblik rada prilikom zamjene nekog od uposlenika.

Tabela 19: Godišnji izvještaj fizioterapeutskog rada

VRSTA RADA	PLANIRANI	OSTVARENI
Individualni podsticaj	192	65
Grupni rad	1376	992
Savjetodavni rad	48	29
Ulazna dijagnostika	1	1

Fizioterapija je pružena za dva korisnika u Centru. Manji broj usluga od planiranih je zbog obaveza uposlenika u vezi organizacije prevoza, rada u Centru i asistiranja u grupama odnosno zamjene uposlenika na drugim poslovima.

Tabela 20: Dnevni centar Tešanj- broj korisnika Centra po općinama u 2018. godine

MJESEC	BROJ KORISNIKA PO OPĆINAMA		
	TEŠANJ	USORA	DOBOJ JUG
1	43	0	2
2	43	0	2
3	45	0	2
4	44	0	2
5	44	0	2
6	46	0	2
7	44	0	2
8	44	0	2
9	31	0	1
10	32	0	1
11	25	0	1
12	24	0	1

Tabela 21: Broj korisnika Odjeljenja u radu sa djecom školskog uzrasta

MJESEC	BROJ KORISNIKA PO GRUPAMA		
	Niži nivo (nije formirana grupa)	Srednji nivo	Viši nivo
1		10	
2		10	
3		10	
4		10	
5		10	
6		10	
7		10	
8		10	(grupa formirana od nove šk. god.)
9		5	6
10		5	6
11		5	6
12		5	6

Tabela 22: Broj korisnika Odjeljenja u radu sa odraslim korisnima

MJESEĆ	BROJ KORISNIKA PO GRUPAMA		
	Odjeljenje u radu sa odraslim (ukupan broj korisnika Odjeljenja)	Radne grupe	Grupa za zbrinjavanje i njegu
1	10	10	/
2	10	10	/
3	10	10	/
4	10	10	/
5	10	10	/
6	10	10	/
7	10	10	/
8	10	10	/
9	10	10	/
10	10	10	/
11	10	10	/
12	10	10	/

Za Dnevni centar Tešanj u 2019. godini planira se angažman potrebnog stručnog i tehničkog osoblja kao uslov za kvalitetnu i adekvatnu uslugu, te intenzivniju saradnju sa roditeljima i lokalnom zajednicom.

7. SARADNJA SA DRUGIM USTANOVAMA I STRANIM PARTNERIMA

U toku 2018. godine nastavljena je saradnja sa Ministarstvom za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, kao i Vladom Zeničko – dobojskog kantona. Prema ranijoj praksi intenzivno se radilo na potpisivanju ugovora o finansiranju Ustanove.

Uspostavljena saradnja u smislu mentorstva pripravniku pravne struke od strane pravnika iz Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice nastavljena je i u 2018. godini.

Za manifestaciju obilježavanja Dječije nedjelje 2018.godine, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice je povjerilo organizaciju našoj Ustanovi za sve općine kantona. Sredstva su korištena i usmjerena na organizovanje različitih edukativnih i zabavnih aktivnosti s ciljem inkluzije, edukacije i senzibiliziranja šire društvene zajednice, vršene projekcije filmova o životu djece s posebnim potrebama snimljenim u režiji korisnika i usposlenika Ustanove, organizovane sportske radionice, logopedске radionice za djecu školskog uzrasta te radionice za obuku fotografisanja.

Kroz saradnju sa gradom i općinama na Kantonu prvenstveni fokus Ustanove je bio na problematici finansiranja i pružanju usluga korisnicima sa područja određene grada/općine, te je došlo do poboljšanja saradnje sa načelnicima u smislu njihovog aktivnijeg angažmana.

Ustanova je intenzivirala saradnju sa Centrima za socijalni rad/nadležnim općinskim službama u svim općinama i gradu Zenica u Zeničko– dobojskom kantona sa iniciranjem potpisivanja protokola o saradnji. Potpisan je protokol o saradnji sa JU „Centar za socijalni rad Maglaj“, „Centar za socijalni rad Breza“, „Centar za socijalni rad Žepče“ i „Centar za socijalni rad Zenica“.

Pored toga, postoji saradnja sa domovima zdravlja, odnosno dječijim dispanzerima u nekoliko općina/gradu, koji redovno upućuju svoje pacijente i informišu o uslugama Ustanove a što je dodatno promovisano kroz organizovanje zajedničkih sastanaka i kroz predavanja i zaključke Dana otvorenih vrata Odjeljenja za ranu intervenciju.

Pored ovih javnih ustanova ostvarena je saradnja i sa obdaništem „Umihana Čuvidina“ Breza, Domom zdravlja sa stacionarom Žepče i Domom zdravlja Visoko.

Jedan od najbitnijih Protokola o saradnji potpisan je sa Ambasdom SR Njemačke, čime je nastavljena dosadašnja dobra saradnja sa SR Njemačkom, jednim od značajnih partnera Ustanove.

Saradnja sa Ambasdom SR Njemačke ogleda se u superviziji rada Ustanove sa naglaskom na pružanje usluga i organizaciju rada poslovnih jedinica u cilju podizanja standarda pružanja usluga osobama s teškoćama u razvoju.

U toku 2018. godine Ustanova je imala saradnju i sa kulturnim, sportskim i obrazovnim ustanovama i nevladinim sektorom. Potpisan je Protokol o saradnji sa Islamskim pedagoškim fakultetom, Univerziteta u Zenici, Edukacijsko– rehabilitacijskim fakultetom, Univerziteta u Tuzli , OŠ „Mula Mustafa Bašeskija“, Donje Moštre, Konjičkim klubom „Vilenjak“ Visoko, Udruženjem „Zlatne ruke Moštranke“ Visoko, Udruženje „Zvijezda“ Zenica, Udruženje kineziologa Grada Zenica.

Sporazum sa Konjičkim klubom „Vilenjak“ Visoko potpisan je 11.05.2018. godine (broj 01-14-9-3-2/18) koji podrazumijeva saradnju od 31.05.2018.- 31.05.2019. godine.

Saradnja se ostvarila na osnovu projekta, u oblastima razmjene informacija i edukacije, u oblasti unapređenje statusa osoba sa posebnim potrebama, implementaciji zajedničkog projekta pod nazivom „Terapijsko jahanje“, te obezbjeđenje uslova obavljanje hipoterapija. U tom pravcu organizovane su terapije za 35 korisnika Ustanove, te omogućen tretmanski rad fizioterapeuta u Centru sa djecom, mladim i odraslim osobama sa posebnim potrebama koje imaju određene teškoće sa motoričkim sposobnostima. Organizovani su izleti korisnika na prilagođeno igralište i hipodrom i druženje sa korisnicima i roditeljima. Zbog loših vremenskih uslova na koje se nije moglo uticati, određeni broj planiranih tretmana je, shodno dogovoru sa konjičkim klubom, omogućen je za realizaciju u 2019. godinu.

Pored ovoga ostvarena je saradnja sa JU „Kulturno– sportski centar“ Kakanj, Gradskom bibliotekom i Muzejom u Kakanju, Glazbenom školom u Žepču, Crvenim križom u Maglaju i Žepču, Sportskim savezom Općine Tešanj. Po prvi put je ostvarena saradnja i potpisan je Memorandum o razumijevanju sa Kraljevinom Bahrein.

Ustanova je uzela učešće na više sajmova promovišući radove odraslih osoba sa posebnim potrebama u nekoliko gradova u BiH. Učešće je, između ostalih, uzeto na međunarodnom sajmu Sarajevo Halal Fair u septembru 2018. godine, tradicionalnom Božićnom bazaru koji organizuju uposlenici Ambasade SR Njemačke u Sarajevu, Diplomatskom bazaru Sarajevo i BH sajmu Zeps Zenica.

U pravcu akademskog i stručnog usavršavanja Ustanova je pružala podršku uposlenicima te je od maja omogućena dodatna edukacija za stručno usavršavanje dipl. fizioterapeuta za primjenu razvojne kineziologije po Vojtici kod dojenčadi, djece i mladih s poremećajima kretanja u Hrvatskoj, te je u aprilu Ustanova je sa svojim predstavnicima uzela učešće na konferenciji „Multidisciplinarni pristup u edukaciji i rehabilitaciji“ u Sarajevu.

8. SARADNJA SA PORODICAMA

Budući da je saradnja roditelja/porodice i stručnjaka Ustanove jedan od ključnih faktora od kojih zavisi efikasnost preduzetih podsticajnih mjera, njoj se i u izvještajnom periodu poklanjala posebna pažnja. Da bi se postigao napredak ili promjena u razvoju djeteta i odrasle osobe, potrebno je da roditelji i porodica nastave provoditi određene podsticajne mjere prema datim smjernicama i uputama za rad sa korisnicima Ustanove kod kuće. Iz tog razloga, često prisustvuju podsticajima kada je u pitanju rad sa djecom predškolske dobi. Pri dogovaranju podsticajnih mjera koje se sprovode kod kuće stručnjaci Ustanove uvijek uzimaju u obzir mogućnosti, opterećenost i granice roditelja/porodice.

U slučaju kriznih situacija unutar porodice, roditeljima se nastoji pružiti psihološka pomoć i podrška kako bi se porodično okruženje stabilizovalo, a podsticaj mogao nastaviti. Posebno značajno se to ističe u najmlađoj dobi djeteta, kada se roditelji suočavaju sa saznanjem o eventualnim poteškoćama koje njihovo dijete može da ima. Od ključne važnosti je adekvatno prihvatanje, informisanje i što ranije uključivanje na tretman.

Pored toga, kao oblik pomoći za roditelje Ustanova je organizovao savjetodavne razgovore i grupne sastanke na kojima su roditelji razmjenjivali iskustva, pružali jedni drugima podršku, te dobijali savjete u pogledu određene problematike koja je zajednička svim roditeljima.

Kroz dane otvorenih vrata poslovnih jedinica organizovane su grupe samopomoći uz podršku stručnjaka gdje su roditelji imali priliku da iznesu svoje probleme, pričaju o sebi i međusobno razmjenjuju iskustva i podršku.

U saradnji sa roditeljima korisnika, problemi koji su još uvijek dominirajući su materijalne i socijalne prirode, a odnose se na nedostatak finansijskih sredstava za snošenje putnih troškova, na neuslovne (nehumane) stambene prilike i na međuljudske probleme u porodičnom životu.

Prevazilaženje nekih od navedenih problema nastojalo se ostvariti kroz saradnju sa nadležnim centrima za socijalni rad i kroz pružanje usluga u navedenim ispostavama Ustanove (Vareš, Breza, Visoko, Žepče, Olova, Usora, Zavidovići) umjesto u samoj Ustanovi u Zenici i Dnevnim centrima u Visokom i Tešnju.

Jednoj porodici je, ispred Ustanove, donirano vozilo ustanove za potrebe prevoza njihovog djeteta, djevojčice sa težim oblikom cerebralne paralize.

9. OSTALE DJELATNOSTI- OBLICI RADA

Tokom 2018. godine Ustanova je radila na Elaboratu opravdanosti i potreba uključivanja Ministarstva zdravstva Zeničko-dobojskog kantona i Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona u proces edukacije i rehabilitacije djece s teškoćama u razvoju i učenju u dobi do 6 godina, kao i djece i mladih koji su uključeni u edukacijsko-rehabilitacijske grupe pri posebnim ustanovama.

Na 62. sjednici Skupštine Kantona, održanoj 10.07.2018.godine, donesen je Zaključak broj 01-35-11302-1/18 u kojem stoji:

- „1. Skupština Zeničko-dobojskog kantona zadužuje Vladu Zeničko-dobojskog kantona ZDK da u saradnji sa Javnom ustanovom „Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama“ ZDK ,

općinama i nevladinim sektorom, utvrdi strateške pravce razvoja mreže centara na poručju Zeničko-dobojskog kantona“,

- „4. Zadužuje se Vlada Zeničko-dobojskog kantona da u što kraćem roku razmotri elaborat o opravdanosti i potrebi uključivanja Ministarstva zdravstva i Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport u proces edukacije i rehabilitacije djece s teškoćama u razvoju i učenju u dobi do šest godina, kao i djece i mladih koji su uključeni u edukacijsko-rehabilitacijske grupe pri posebnim ustanovama“

Na osnovu ovih Zaključaka, Ustanova je 01.08.2018.godine uputila dopise navedenim ministarstvima da razmotre dostavljeni Elaborat. Oba ministarstva dostavila su odgovore na upućeni dopis. Tako je Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona dostavilo odgovor kako Ustanova, „jer nije registrovana kao zdravstvena ustanova, odnosno nije registrovana za pružanje zdravstvene zaštite, član 8. stav 2. tačka 3. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, na koji se pozivaju u Elaboratu ne može biti osnov za osiguranje sredstava za rad JU „Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama“ Zeničko-dobojskog kantona; putem ovog Ministarstva“.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona odgovorilo je da ovo Ministarstvo „finansira obrazovanje, školskih obveznika, tako što stvara uslove za obrazovanje djece u postojećim odgojno-obrazovnim ustanovama ili osniva odgojno-obrazovne ustanove za potrebe sve djece, pa tako i djece sa teškoćama u razvoju“. Također, izrazili su želju za zajedničkim sastankom na kojem bi se dogovorila dalja zajednička saradnja, a sve u cilju odgovora na potrebe djece sa teškoćama u razvoju.

U 2018. godini pored redovnih aktivnosti u Ustanovi su organizovan drugi oblici rada, realizovane saradnje sa partnerima nevladinim organizacijama, obrazovnim i socijalnim ustanovama, stranim partnerima i realnim sektorom.

Posebno je značajno istaći nabavku dva namjenska vozila za prevoz korisnika čime se unaprijedila usluga prevoza isturenog odjeljenja Dnevnog centra Zenica i Dnevnog centra Tešanj. Nabavka vozila je realizovana u saradnji sa donatorima iz lokalne zajednice, te stranim partnerima.

U cilju bogaćenja usluge i rada sa korisnicima, tokom godine organizovano je niz aktivnosti druženja roditelja i korisnika učešćem u različitim manifestacijama, programima, zabavama i takmičenjima. Ista su pobrojana kao aktivnosti poslovnih jedinica.

U mjesecu aprilu, u sklopu Dana otvorenih vrata Dnevnog centra Visoko, organizovan je prvi Film festival osoba sa teškoćama u razvoju u BiH na kojem se premijerno prikazalo 5 kratkih filmova autorskih djela uposlenika i korisnika Ustanove. Filmovi govore o životu i borbi roditelja i korisnika, uspjesima a sve s ciljem senzibiliziranja šire društvene zajednice. Filmovi su prikazivani u više Općina za učenike osnovnih i srednjih škola, te i u nekoliko drugih gradova Bosne i Hercegovine.

S ciljem unapređenja rada, Ustanova redovno organizuje interne edukacije uposlenika shodno potrebama. Prema mogućnostima i potrebama uposlenici se dodatno educiraju kroz različite programe, obuke i radionice.

10. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ

SKRAĆENI BILANS STANJA NA DAN 31.12.2018.godine

Tabela 26:

OPIS	NAPOMENA	2018.	2017.	INDEX
AKTIVA:				
STALNA SREDSTVA	1	423.776	425.161	99
Nematerijalna sredstva	1.1.	469		
Ostala nematerijalna sredstva		469		
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.2.	423.307	425.161	99
Postrojenja i oprema		423.307	425.161	
Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	2	10.492	16.376	64
TEKUĆA SREDSTVA	3	215.589	289.262	74
Gotovina i gotovinski ekvivalenti		36.419	145.289	25
Sredstva na trans.računu i u blagajni		36.419	145.289	
Kratkoročna potraživanja	3.1 .	178.890	141.511	126
Potraživanja iz budžeta		178.890	141.511	
Aktivna vremenska razgraničenja		280	2.462	11
UKUPNO AKTIVA		649.857	730.799	89
PASIVA:				
KAPITAL	4	300.335	352.000	85
Osnovni kapital		51.250	51.250	
Neraspoređena dobit ranijih perioda		348.040	129.399	
Neraspoređena dobit izvještajne godine			218.641	
Gubitak ranijih godina		47.290	47.290	
Gubitak tekuće godine		51.665		
DUGOROČNE OBAVEZE		608		
KRATKOROČNE OBAVEZE	5	177.545	190.495	93
Obaveze iz poslovanja	5.1.	59.454	89.115	67
Dobavljači u zemlji		59.454	89.115	
Obav. po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih	5.2.	106.339	87.218	122
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih		90.473	79.445	
Obaveze za ostala primanja zaposlenih		15.866	7.773	
Druge obaveze	5.3.	11.752	14.162	83
PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	6	171.369	188.304	91
UKUPNO PASIVA		649.857	730.799	89

SKRAĆENI BILANS USPJEHA NA DAN 31.12.2018.godine

OPIS	NAPOMENA	2018.	2017.	INDEX
DOBIT ILI GUBITAK PERIODA				
POSLOVNI PRIHODI I RASHODI				
Poslovni prihodi	7	1.517.894	1.327.590	114
prihodi iz drugih izvora	7.1.	1.517.894	1.327.590	
Poslovni rashodi	8	1.564.590	1.289.494	121
materijalni troškovi		108.258	109.411	99
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	8.1.	1.201.795	980.183	123
Troškovi proizvodnih usluga		26.239	37.272	70
Amortizacija		63.795	39.694	161
Nematerijalni troškovi		164.503	122.934	134
Dobitak od poslovnih aktivnosti			38.096	
Gubitak od poslovnih aktivnosti		46.696		
Finansijski prihodi			2.462	
Finansijski rashodi			3	
Ostali prihodi i dobici	7.2.	3.545	185.183	2
Ostali rashodi i gubici	8.2.	12.225	5.697	214
Prihodi iz osnove promjene rač.politika i ispravki neznač.grešaka iz ranijih perioda	7.3.	5.736		
Rashodi iz osnove promjene rač.politika i ispravki neznač.grešaka iz ranijih perioda		2.025	1.400	145
Neto dobitak perioda			218.641	
Neto gubitak perioda		(51.665)		

Kumulativ finansijskog rezultata zaključno sa 31.12.2018.

<i>Ukupni prihodi u tekućoj godini</i>	<i>1.527.175</i>
<i>Ukupni rashodi u tekućoj godini</i>	<i>1.578.840</i>

Rezultat poslovne godine *– 51.665*

Napomena 1. STALNA SREDSTVA

1.1 Nematerijalna stalna sredstva

U okviru nematerijalnih sredstava evidentiran je software za knjigovodstvo nabavne vrijednosti 500 KM i ispravke vrijednosti 31 KM i neotpisane vrijednosti 469 KM.

1.2 Nekretnine, postrojenja i oprema

	Računari i ostala oprema	Namještaj	Transportna sredstva	Ukupno
Nabavna vrijednost	57.411	331.165	159.322	547.898
Ispravka vrijednosti	10.919	86.208	27.464	124.591
Neotpisana vrijednost	46.492	244.957	131.858	423.307

*Stalna sredstva su amortizovana 22,7%

U 2018.godini najznačajnije promjene na stalnim sredstvima su bile na poziciji transportna sredstva:
1. povećanje vezano za nabavku kombija za potrebe prevoza korisnika u Dnevnom centru Tešanj u iznosu od 23.341 KM,

2. povećanje vezano za nabavku kombija za DC Zenica – donacija u visini od 8.067 KM,

3. smanjenje vezano za prodaju na licitaciji automobila VW Polo i donacija po odluci Upravnog odbora za automobil opel agila (NV.7.000 KM i I.V. 1.718 KM),

4. smanjenje za trošak amortizacije 27.464 KM.

Napomena 2. ZALIHE

U okviru zaliha evidentirane su zalihe hrane po skladištima u Dnevnim centrima. Dnevni centri vrše pripremu hrane za naše korisnike. Zaduženja se vrše po fakturama dobavljača, a razduženja po utvrđenim normativima koji se mjesečno dostavljaju u računovodstvo.

Napomena 3. TEKUĆA SREDSTVA

TEKUĆA SREDSTVA	
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	36.419
Kratkoročna potraživanja	178.890
Aktivna vremenska razgranicenja	280
UKUPNO	215.589

Gotovina i gotovinski ekvivalenti su sredstva na transakcijskom računu i blagajni Ustanove.

3.1. Kratkoročna potraživanja na 31.12.2018.godine iznose 178.890 KM

Zeničko– dobojski kanton, po trebovanju za 12/2018	83.000
Potraživanja za refundaciju bolovanja	13.558
Ostala potraživanja	5.462
Potraživanja od Opina ZDK i Grada Zenica	76.870
UKUPNO	178.890

Pregled potraživanja od Općina ZDK i Grada Zenica na dan 31.12.2018.godine:

Naziv	Iznos duga 31.12.2018.	Opis	Napomena	Datum i broj Ugovora
Općina Olovo	1.301	Dug iz 2017.g – nije potpisan ugovor za 2018.godinu	Dug je plaćen u 2019.g	Ugovor za 2018.godinu nije potpisan
Općina Zavidovići	5.244	Dug iz 2017 (4.577 KM) i 12/2018 (667 KM)	Dug za 12/2018 je plaćen u 2019.g	Ugovor broj: 14-8-11/18 od 04.07.2018.godine
Općina Žepče	2.892	Dug za mjesec decembar 2018.godine	Dug je plaćen u 2019.g	Ugovor broj: 14-8-2/18 od 10.04.2018.godine
Općina Vareš	13.000	Dug za period januar – decembar 2018.godine		Ugovor broj: 14-8-4/18 od 10.04.2018.godine
Općina Visoko	6.000	Za period oktobar – decembar 2018.godine		Ugovor broj: 14-8-9/18 od 01.06.2018.godine
Općina Breza	5.851	Za period oktobar – decembar 2018.godine		Ugovor broj: 14-8-3/18 od 10.04.2018.godine
Općina Tešanj	2.187	Za decembar 2018.godine	Dug je plaćen u 2019.g	Općina Tešanj vrši redovno uplate po ugovoru iz 2016.godine
Općina Usora	100	Dug za decembar 2018.godine.	Dug je plaćen u 2019.g	Ugovor broj: 14-8-7/18 od 16.05.2018.godine
Grad Zenica	20.295	*Dug iz 2017.godine	Dug za 2017.godinu je prebačen sa redovnog na sumnjivo potraživanje zbog neizvjesnosti naplate	Ugovor za 2017.godinu nije bio potpisan
	20.000	*Dug za 2018.godinu	Trebovanje za 2018. godinu Ustanova je poslala na osnovu rebalansa budžeta Grada	Ugovor za 2018.godinu nije potpisan
Općina Maglaj	0	Općina Maglaj izmirila svoje obaveze u 2018.g		Ugovor broj: 14-8-12/18 od 05.07.2018.godine
Općina Kakanj	0	Općina Kakanj izmirila svoje obaveze u 2018.g		Ugovor broj: 14-8-6/18 od 19.04.2018.godine
Općina Dobojski Jug	0			Ugovor za 2018.godinu nije potpisan
UKUPNO	76.870			

Važna napomena da je Skupština ZDK donijela Zaključak broj: 01-35-11302-1/18 dana 10.07.2018.godine po kojem se sugeriše općinama i Gradu Zenica da izmire svoje finansijske obaveze prema JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, kako se ne bi ugrozilo poslovanje Ustanove, kao i da je Vlada Zeničko-dobojskog kantona dana 26.12.2018.godine donijela Zaključak broj:02-14-18691/18 kojim se zadužuje menadžment JU Centar za djecu i odrasle osobe s potrebama ZDK da poduzme aktivnosti na naplati potraživanja od Grada i općina Zeničko-dobojskog kantona, koji nisu izvršavali svoje obaveze u skladu sa potpisanim Ugovorom i aneksima o načinu funkcionisanja Ustanove

Napomena 4.KAPITAL

	2018.	2017.
KAPITAL UKUPNO	300.335	352.000
Osnovni kapital	51.250	51.250
Neraspoređena dobit ranijih perioda	348.040	129.399
Neraspoređena dobit izvještajne godine		218.641
Gubitak ranijih godina	47.290	47.290
Gubitak tekuće godine	(51.665)	

*Detaljnije pojašnjenje o učešću troškova u kreiranju rezultata u napomeni 8.1.

Poziciju kapitala po strukturi čini upisani kapital korigovan za rezultate poslovanja kroz periode. U 2018.godini iskazan je gubitak u visini od 51.665 KM.

Napomena 5. KRATKOROČNE OBAVEZE

Struktura kratkoročnih obaveza

	2018	2017	Index
Obaveze iz poslovanja	59.454	89.115	67
Dobavljači u zemlji	59.454	89.115	
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih	106.339	87.218	122
Obaveze po osnovu plaća i naknada plaća	90.473	79.445	
Obaveze za ostala primanja zaposlenih	15.866	7.773	
Druge obaveze	11.752	14.162	83
KRATKOROČNE OBAVEZE	177.545	190.495	93

5.1.Obaveze iz poslovanja odnose se na obaveze prema dobavljačima u iznosu od 59.454 KM i manje su za 33% u odnosu na prethodnu godinu.

Zeničko – dobojski kanton je na ime povećanja sredstava za finansiranje Ustanove 31.12.2018.godine uplatio namjenska sredstva u iznosu od 100.000 KM za plaćanje obaveza prema dobavljačima. Dio obaveza (74.107 KM) izmiren je odmah po prilivu sredstava, a dio u 2019.godini.

5.2.Obaveze po osnovu plaća, naknada plaća i ostalih primanja zaposlenih u iznosu od 106.339 KM odnose se na obaveze prema uposlenicima za mjesec decembar 2018.godine i to:

- Neto plaće u iznosu od 52.930 KM,
- Pripadajući porezi i doprinosi 37.543 KM,
- Topli obrok za mjesec decembar 8.880 KM,
- Naknada za prevoz uposlenika 3.092 KM,
- Naknade za smrtne slučajeve i sl.3.894 KM.

5.3.Druge obaveze evidentirane u iznosu od 11.752 KM odnose se na naknade Upravnom i Nadzornom odboru kao i naknade za komisiju za kategorizaciju te lica na stručnom osposobljavanju sa pripadajućim porezima i doprinosima.

Napomena 6. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA – ova pozicija obuhvata vrijednosti priznate u prethodnim periodima za donirana stalna sredstvau iznosu od 170.445 KM i razgraničene troškove 924 KM. Na kraju obračunskog perioda razgraničenja za stalna sredstva se umanjuju za troškove amortizacije koji se priznaju u prihode tekuće godine.

Napomena 7. STRUKTURA PRIHODA

Opis	2018	2017	Index
Poslovni prihodi	1.517.894	1.327.590	114
Finansijski prihodi	0	2.462	0
Ostali prihodi	3.545	185.183	2
Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika	5.736	0	
Svega	1.527.175	1.515.235	101

7.1. Poslovni prihodi

U okviru poslovnih prihoda evidentirani su:

- **Prihodi** priznati u 2018.godinu u visini od **1.096.000 KM** odnose se na sufinansiranje djelatnosti od strane Zeničko – dobojskog kantona i za koje Ustanova ispostavlja mjesečna trebovanja,
- **Prihodi** koji se odnose na sufinansiranje djelatnosti od strane Općina ZDK kao i Grada Zenica priznati su u ukupnom iznosu od **227.209KM**.
- **Prihodi** od komisija za kategorizaciju – **12.684KM**
- **Poslovni prihodi** – namjenska sredstva u iznosu od **37.000 KM** a odnose se na:
  - uplatu od strane Općine Maglaj u visini od 10.000 KM (ova uplata odnosi se na prethodne periode, i sredstva su uplaćena po Odluci Općine Maglaj) kao i
  - uplatu od strane ZDK u visini od 27.000 KM (ZDK je uplatio namjenska sredstva po Odluci broj: 02-14-14377/18 od 20.09.2018.godine)
- **Prihodi** – namjenska sredstva za projekte u ukupnom iznosu od **28.599 KM** i to:
  - za projekat sportske igre Oaza u kojima su učestvovali naši korisnici, a dobili smo sredstva od Federalnog ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice u iznosu od 2.000 KM,
  - za projekat nabavke tračne pile za DC Tešanj u visini od 1.599 KM, dobili smo sredstva od ZDK
  - za projekat organizacije Dječije nedjelje dobili smo sredstva od strane ZDK u visini od 25.000 KM
- **Prihodi** – uplate na ime sufinansiranje zapošljavanja, kao i podsticaj za Vojta edukaciju u ukupnom iznosu od **37.654 KM**
- **Prihodi od donacija** – priznati u visini od u iznosu od **32.483 KM** odnose se na donacije u novcu, hrani, materijalu, kao i sitnom inventaru.
U okviru ove stavke prema zaključku Vlade Zeničko-dobojskog kantona broj: 02-14-7148/18 od 25.04.2018.godine odobreno je 1.500 KM na ime pomoći za izradu i promociju CD-a o održanoj manifestaciji „Dani otvorenih vrata Dnevnog centra Visoko“.
- **Prihodi** – ostali prihodi evidentirani u okviru sintetičkih konta grupe 65 u visini od **46.265 KM**, odnose se na naplate od osiguravajućih društava za pričinjene štete, priznate prihode kao prenos sa razgraničenih prihoda za donirana stalna sredstva i sl.

7.2. Ostali prihodi

U okviru ove pozicije evidentirani su dobici od prodaje transportnih sredstava u visini od 2.307 KM, kao i prihodi na osnovu umanjenja obaveza iz kupoprodajnih obaveza na osnovu izdatog knjižnog odobrenja u iznosu od 1.238 KM.

7.3. Prihodi iz promjene računovodstvenih politika i ispravke neznačajnih grešaka iz prethodnih perioda

U okviru ove pozicije evidentirani su prihodi od ispravke knjigovodstvenih pogrešaka iz prethodnih perioda u iznosu od 5.736 KM.

Napomena 8. STRUKTURA RASHODA

Opis	2018.	2017.	Index
Poslovni rashodi	1.564.590	1.289.494	121
Finansijski rashodi		3	
Ostali rashodi	12.225	5.697	214
Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika	2.025	1.400	145
Svega	1.578.840	1.296.594	122

8.1. Poslovni rashodi čine 99% ukupnih rashoda, a njihova struktura je sljedeća:

Trošak	Iznos u KM	procenat učešća
Utrošene sirovine i materijal	49.579	
Utrošena energija i gorivo	54.357	
Otpis sitnog inventara, ambalaže i autoguma	4.322	
Materijalni troškovi svega	108.258	6,92
Troškovi plaća i naknada plaća uposlenima	996.121	
Troškovi ostalih primanja, naknada i prava uposlenih	171.066	
Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	34.608	
Troškovi uposlenih svega	1.201.795	76,82
Transportne usluge – prevoz korisnika	22.431	
Usluge održavanja	3.147	
Troškovi ostalih usluga	661	
Troškovi proizvodnih usluga svega	26.239	1,68
Amortizacija nematerijalnih i materijalnih sredstava	63.795	4,07
Troškovi neproizvodnih usluga (komunalne i sl.usl)	102.812	6,57
Troškovi premije osiguranja	7.479	
Troškovi platnog prometa	3.399	
Troškovi poštanskih i telekomunikacionih usluga	11.570	
Troškovi poreza, naknada, taksi i dr.dažbina	1.119	
Ostali nematerijalni troškovi	38.124	
Nematerijalni troškovi svega	61.691	3,94
Ukupno	1.564.590	100

U okviru poslovnih rashoda kao najznačajnija stavka evidentirani su troškovi zaposlenih koji su u odnosu na prošlu godinu viši za 23%.

Analizom ovih troškova utvrdili smo da su u 2018.godini troškovi uposlenika jednim dijelom povećani i iz razloga odlaska uposlenica na trudnička i porodiljna bolovanja, kao i zamjenska i nova upošljavanja koja su odobrena od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ZDK i Upravnog odbora Ustanove, a kako ne bi došlo do zastoja u pružanju usluga pred početak nove školske godine, kao što smo imali slučaj u 2017. godini.

Ustanova je u 2018. godini radila na poboljšanju kvaliteta pružanja usluga našim korisnicima kroz rad naših uposlenika, kao i obezbjeđenja prevoznih sredstava za korisnike, te sredstava potrebnih za rad radionica unutar Dnevnih centara.

Poseban akcenat je na edukacijama stručnog osoblja za koje je u 2018.godini izdvojeno **4.177 KM** od kojih je najznačajnija edukacija za Vojta terapiju (3.768 KM) za fizioterapeuta u Ranoj intervenciji, čime je omogućeno pružanje i ove usluge našim korisnicima, a i prenos znanja i vještina drugim fizioterapeutima u Ustanovi.

Također u 2018.godini i vanredne stavke su učestvovala u povećanju troškova u iznosu od **13.016 KM**, a odnose se na :

- Isplatu po vansudskoj nagodbi u iznosu od 5.000 KM – tužba
- Troškovi postupka 1.712 KM – tužba
- Jednokratne naknade za smrtni slučaju iznosu od 6.304 KM

Troškovi amortizacije u odnosu na prethodnu godinu povećani su za 61% (za **24.101 KM**). Ovo povećanje je najvećim dijelom efekat priznavanja viškova stalnih sredstava u 2017.godini, što je rezultiralo povećanjem prihoda u 2017. godini i povećanjem rashoda u 2018.godini.

Iz naprijed navedenog se vidi da su u kreiranju rezultata za 2018. godinu vanredne stavke i povećanje troška amortizacije učestvovala sa cca **37.117KM**.

8.2.Ostali rashodi priznati u visini od **12.225 KM** obuhvataju rashode na zalihama i rashode od otuđenja stalnih sredstava

11. UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE U USTANOVU

U toku 2018.godine Upravni odbor održao je 13 sjednica, a Nadzorni odbor Ustanove održao je 4 sjednice.

Upravni odbor Ustanove je organ upravljanja rada Ustanove. Upravni odbor ima 5 članova, sačinjen od 2 člana predstavnika Osnivača, 1 predstavnika roditelja, 1 predstavnika uposlenika i 1 člana predstavnika centara za socijalni rad sa područja ZDK. Upravni odbor zasjeda jednom mjesečno, a po potrebi i više puta. Upravni odbor donosi sve važne akte Ustanove, imenuje i razrješava direktora Ustanove uz saglasnost Vlade, utvrđuje planove rada i razvoja, godišnji plan, program rada, finansijski plan i usvaja godišnji obračun, odlučuje o svim pitanjima obavljanja djelatnosti radi kojih je Ustanova i osnovana, a najmanje jednom godišnje podnosi Izvještaj Osnivaču.

Nadzorni odbor Ustanove je organ kontrole poslovanja Ustanove. Sastoji se od 3 člana, od kojih su dva člana predstavnici Osnivača, a jedan je predstavnik Uposlenika. Rad Nadzornog odbora ogleda se kroz analizu izvještaja o poslovanju Ustanove, obavljanju nadzora nad upotrebom sredstava za rad, pregledu godišnjeg izvještaja o poslovanju i godišnjeg obračuna, pregledu i provjeri urednosti poslovnih knjiga. Nadzorni odbor zasjeda 4 puta godišnje, a po potrebi i više puta.

12. REZIME

Jedan od primarnih ciljeva Ustanove u budućnosti je poboljšanje i održavanje dobrih odnosa sa Osnivačem, tj. Skupštinom Zeničko-dobojskog kantona, Vladom Zeničko-dobojskog kantona i Ministarstvom za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, kao i gradom/općinama Zeničko-dobojskog

kantona. Posebno je značajna saradnja sa nivoima vlasti u cilju obezbjeđenja adekvatnog finansiranja Ustanove i održavanja likvidnosti i solventnosti.

Javna ustanova „Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama“ ZDK i u daljem radu ima zadatak da poboljša uslove za rad, pružanje usluga postojećim i novim korisnicima.

Veliki akcenat Ustanova stavlja na educiranje svog kadra, po najnovijim svjetskim standardima.

Jedan od najvažnijih zadataka je i obezbjeđivanje stalnih sredstava , kako bi se rad Ustanove obavljao neometano.

Također, u toku 2019. godine nastavit će se realizacija započetkog projekta „Terapijsko jahanje“, na osnovu potpisanog sporazuma za Konjičkim klubom Vilenjak iz Visokog.

13. PRILOZI

- Prilog broj 1: Organogram JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama ZDK
- Prilog broj 2: Bilans stanja za 2018.godinu
- Prilog broj 3: Bilans uspjeha 2018.godine

U Zenici, 09.04.2019.godine

v.d. DIREKTOR

Meldina Ugarak
Mr. sci. men. Meldina Ugarak

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
JU CENTAR ZA DJECU I ODRASLE OSOBE S POSEBNIM POTREBAMA ZDK

Zenica, decembar, 2018. godine

**Plan polugodišnjeg rada
Poslovne jedinice Ustanove
Dnevni centar Žepče/Maglaj
za period januar-juni 2019. godine**

UVOD

Dnevni centar Žepče/ Maglaj će realizovati rad na dvije lokacije, Žepče i Maglaj.

Rad u Maglaju se realizuje pri Odjeljenju u radu sa odraslim korisnicima, dok je zgrada u Žepču omogućava uslove za rad sa djecom školskog uzrasta, grupno i individualno, te odraslim korisnicima sa posebnim potrebama.

ORGANIZACIJA RADA I PRUŽANJA USLUGA POSLOVNE JEDINICE

Planirani broj korisnika kojima će se pružiti usluge u planiranom periodu je 70 do 75.

Dnevni centar Žepče/Maglaj u prvoj polovini 2019. godine vršit će prevoz korisnika prilagođenim vozilom za osobe s invaliditetom (broj sjedišta 8+1).

U Dnevnom centru je u prvoj polovini 2019. godine predviđa se 13 uposlenika od čega 12 stručnog i pomoćnog osoblja (voditelji grupa, asistenti, terapeuti i radni instruktori), te 1 tehničkog osoblja (vozač).

Grupni rad s djecom školskog uzrasta u prvoj polovini 2019.godine realizovat će se u periodu januar- juni kroz rad tri nivoa i to;

- Niži nivo: 7-9 korisnika,
- Srednji nivo: 8-10 korisnika,
- Viši nivo: 10-13 korisnika.

Period januara, te sedmica u aprilu su predviđene za raspust i odmor korisnika.

Planira se realizacija preostalih 92 radna dana (od 175), odnosno 460 sati edukativne aktivnosti i vannastavne aktivnosti u Dnevnom centru.

Nastavni plan i program se izrađuje prema osnovi Plana i programa Ustanove i osnova je za izradu Godišnjeg plana i programa, mjesečnih planova i dnevnih priprema koje izrađuju uposlenici koji su uključeni u direktni rad sa korisnicima.

Kroz individualne tretmane pružat će se usluge edukatora i rehabilitatora, logopeda i fizioterapeuta. U slučaju teškoća sa manjkom kadra, kako je praksa i u drugim centrima, terapeuti će raditi poslove asistiranja u grupnom obliku rada, kao prioritetnom.

Pored toga, obavljat će se savjetodavni razgovori sa roditeljima, patronažne posjete kući te edukacija roditelja.

Rad sa odraslim korisnicima realizovat će se u sklopu Odjeljenja za rad sa odraslim korisnicima sa posebnim potrebama sa tri radna instruktora i sociopedagoškim saradnikom, a sve u sklopu četiri radionička područja;

1. Obrada i prerada drveta 5- 6 korisnika
2. Obrada i prerada tekstila 7- 9 korisnika
3. Radionica Domaćinstva 8- 10 korisnika
4. te Održavanje vrta i dvorišta 6- 7 korisnika koji ujedno pohađaju i ostala radionička područja

Rad na području održavanja Vrta i dvorišta planira se u skladu sa vremenskim uslovima i u kombinaciji sa područjem Obrada i prerada Tekstila i kreativne tehnike (Maglaj) i područjem Obrada i prerada Drveta (Žepče).

Usluge će koristiti od 22 do 25 odraslih korisnika sa područja sve tri općine.

Predviđa se realizacija 112 radnih dana, odnosno 560 sati.

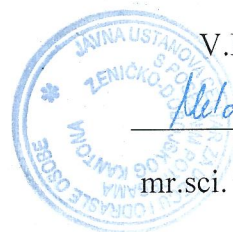
Korisnicima, pored radne obuke, planira se pružanje usluge individualne podrške s ciljem usvajanja i unapređenja životnih vještina i nošenja sa svakodnevnim poteškoćama, te bogaćenja svakodnevnice pojedinca.

Dolazak korisnika u Centar se predviđa sa vlastitim prevozom, samostalno javnim prevozom, te organizovanim prevozom kombijem.

PLANIRANJE DODATNIH AKTIVNOSTI DNEVNOG CENTRA

U prvj polovici 2019. godine planirano je

1. Obilježavanje značajnih datuma;
  - 06.03. Međunarodni dan logopeda
  - 21.03. Obilježavanje Dana osoba sa Down sindromom
  - 02.04. Međunarodni dan svjesnosti o autizmu
  - Dani otvorenih vrata DC Žepče/Maglaj
2. Saradnja sa fakultetima i ustanovama koje obrazuju stručni kadar za rad sa djecom, mladim i odraslim osobama s posebnim potrebama
3. Učešće na edukacijama i seminarima

V.D. DIREKTOR

Meldina Ugarak

mr.sci. men. Meldina Ugarak

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
JU CENTAR ZA DJECU I ODRASLE OSOBE S POSEBNIM POTREBAMA ZDK

Zenica, decembar, 2018. godine

**Plan rada
Poslovne jedinice Ustanove
Odjeljenje za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju
djece s posebnim potrebama
za period januar- juni 2019. godine**

UVOD

Odjeljenje za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju poslovna je jedinica JU „Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama“ Zeničko- dobojskog kantona koje egzistira od 2008. godine i pruža usluge mobilno i ambulantno djeci predškolskog uzrasta na nivou Zeničko- dobojskog kantona.

Korisnici usluga Odjeljenja za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju su sva djeca od rođenja do polaska u školu (do navršenih 6 godina) sa jasno izraženim poteškoćama, ometenošću ili rizikom od nastajanja ometenosti kojoj roditelji ili drugi ovlašteni staratelji ne mogu pružiti odgovarajući psihički i fizički podsticaj.

PLAN PRUŽANJA USLUGA ODLJENJENJA

Usluge će se pružati kroz individualni, kao primarni, i grupni oblik rada u vidu medicinsko-terapeutske-socijalno- pedagoško- psihološke usluge, kroz ambulantni i mobilni oblik rada. Po potrebi će se organizovati patronažni oblik rada.

Usluge koje će Ustanova pružiti korisnicima u toku prve polovine 2019. godine (januar- juni):

- medicinsko-terapeutske (re)habilitacije,
- fizioterapije,
- logopedije,
- edukacijsko-rehabilitacijske usluge
- psihološke podrške,
- kao i ostale potrebne usluge za korisnike Ustanove.

Usluge koje se svakodnevno pružaju u Ustanovi pružaju se besplatno.

Odjeljenje za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju djece s posebnim potrebama pružat će usluge ambulantno u Zenici, u prostorijama namjenski opremljenim za stručni rad, te mobilno po općinama u Kantonu, uglavnom koristeći prostor drugih poslovnih jedinica Ustanove ili drugim dogovorenim prostorima.

Planirani interdisciplinarni tim Odjeljenja profesionalci kroz sljedeća područja:

Edukacijsko- rehabilitacijsko i psihološko područje podrazumijeva angažman stručnjaka:

- Dipl. edukator- rehabilitator,
- Dipl. defektolog oligofrenolog,
- Mr. psihologije,

Medicinsko-terapeutske usluge:

- Dipl. fizioterapeut,
- Dipl. logoped,
- Mr. Logopedije.

Način organizacije pružanja usluga:

Po prijemu djeteta u Odjeljenje za ranu intervenciju, a po uputi ljekara, službe za socijalni rad ili odgovarajućih ustanova za predškolski odgoj i obrazovanje, dijete prolazi kroz ulaznu dijagnostiku koju čini tim stručnjaka iz edukacijsko- rehabilitacijskog, psihološkog i medicinsko- terapeutskog područja. Stručni tim definiše ciljeve rada i ključnog terapeuta za dijete i porodicu. Terapeut u daljem toku definiše i individualni porodični plan usluga i individualni edukacijski plan usluga. Kontinuiranim transdisciplinarnim savjetovanjem sa članovima tima, dijete i porodica bivaju pod nadzorom svakog člana tima.

Stručni tim Odjeljena rane intervencije čine dipl. defektolog- oligofrenolog, dipl. edukator-rehabilitator, dva mr. logopedije, mr. psihologije, dipl. logoped, te dipl. fizioterapeut.

Pored ovih usluga, terapeuti u Ustanovi svakodnevno će stajati na raspolaganju roditeljima i starateljima za konsultacije i stručno savjetovanje. Konsultacije će se obavljati pri svakom tretmanu, odnosno na kraju tretmana kada terapeut izvjesti roditelja/staratelja o odrađenom tretmanu i napretku korisnika, kao i roditeljski sastanci koji se organizuju svaka tri mjeseca na kojima se sa roditeljima razgovara o načinu rada, smjernicama za dalji rad sa korisnicima i slično.

U prvom polugodištu 2019. godine planira se pružanje usluga u prosjeku za oko 160 Odjeljenje korisnika oko 100 djece mjesečno kroz individualne ili grupne podsticaje.

Rad je planira realizovati ambulantno u Zenici, te mobilno na sljedećim lokacijama:

- JU Dom porodica Zenica,
- DC Visoko,
- Dom zdravlja Visoko,
- DC Maglaj/ Žepče,
- JU Centar za socijalni rad Olovo.

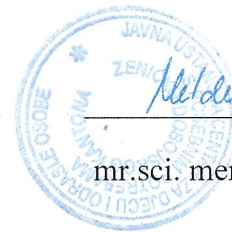
Mobilni tim Odjeljenja činit će uposlenici Odjeljenja, koji u skladu sa potrebama i raspoloživim ljudskim kapacitetima odlaze na teren i pružaju usluge korisnicima koji nisu u mogućnosti dolaziti na tretman ambulantno.

Odjeljenje idalje ima potrebu širenja usluge povećanjem broja zaposlenog stručnog kadra zbog broja korisnika na listama čekanja koji se povećava, a usljed činjenice o važnosti intervencije i rada u što ranijem periodu života djeteta.

PLANIRANJE DODATNIH AKTIVNOSTI ODJELJENJA

U prvoj polovici 2019. godine planirano je

1. Obilježavanje značajnih datuma;
  - 06.03. Međunarodni dan logopeda
  - 21.03. Obilježavanje Dana osoba sa Down sindromom
  - 02.04. Međunarodni dan svjesnosti o autizmu
2. Saradnja sa fakultetima i ustanovama koje obrazuju stručni kadar za rad sa djecom, mladim i odraslim osobama s posebnim potrebama
3. Učešće na edukacijama i seminarima

V.D. DIREKTOR

Meldina Ugarak

mr.sci. men. Meldina Ugarak

Općina Maglaj
Viteška ulica br. 4
74 250 Maglaj

Broj: 01-49-263/2019
Zenica, 01.08.2019. godine

PREDMET: Izvještaj o radu Ustanove i pruženim uslugama korisnicima sa područja općine Maglaj

Poštovani,

Shodno usmenoj komunikaciji i zahtjevu za dostavljanje izvještaja o radu JU „Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama“ Zeničko- dobojskog kantona i podataka o pruženim uslugama korisnicima sa područja općine Maglaj dostavljamo vam tražene podatke u vidu izvještaja o radu Ustanove za 2018. godinu, te okvirnog plana polugodišnjeg rada za 2019. poslovnih jedinica koje pružaju usluge korisnicima sa područja općine Maglaj.

Ustanova je pružala usluge korisnicima sa područja općine Maglaj kroz rad dvije poslovne jedinice; Odjeljenje za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju djece s posebnim potrebama i Dnevnog centra za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Žepče/Maglaj.

Odjeljenje za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju djece s posebnim potrebama radilo je sa djecom predškolskog uzrasta sa područja općine Maglaj ambulantno u prostorijama Centra, te mobilno po potrebi na dogovorenoj lokaciji.

Rad poslovne jedinice Ustanove Dnevni centar Žepče/Maglaj odvijan je na dvije lokacije; zgradi u Žepču, te prostoru u sklopu zgrade Centra za socijalni rad Maglaj u Maglaju u kojem su se realizovale aktivnosti radnog osposobljavanja i osamostaljivanja odraslih korisnika.

Kroz rad Ustanove u 2018. godini pružene su usluge za ukupno 27 korisnika sa područja općine Maglaj i to 3 djece predškolskog, 16 djece školskog uzrasta kroz individualni i grupni oblik rada, te 8 odraslih korisnika.

U prvom dijelu 2019. godine (januar- juni, 2019.) Ustanova je pružila usluge za za ukupno 21 korisnika sa područja općine Maglaj i to 2 djece predškolskog, 9 djece školskog uzrasta kroz individualni i grupni oblik rada, te 9 odraslih korisnika.

Usluge su pružane ambulantno i po potrebi mobilno patronažnim posjetama porodičnoj kući.

Detaljniji izvještaj o pruženim uslugama dostavljamo u prilogu dopisa.

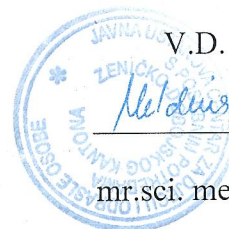
Prilozi:

- Izvještaj o radu JU „Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama“ Zeničko-dobojskog kantona za 2018. godinu
- Plan aktivnosti i organizacije rada poslovnice Dnevni centar Žepče/Maglaj
- Plan aktivnosti i organizacije rada poslovnice Odljenje za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju djece s posebnim potrebama

Dostaviti:

1x Naslovu putem email-a
1x a/a

S poštovanjem,

V.D. DIREKTOR

Meldina Ugarak
_____
mr.sci. men. Meldina Ugarak